

**UCHWAŁA NR VII/76/2024
RADY GMINY WIELKIE OCZY**

z dnia 30 października 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Wielkie Oczy na lata 2024-
2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w Gminie Wielkie Oczy na lata 2024- 2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy w Wielkich Oczach.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy Wielkie Oczy

Zenon Kociolek

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY
DOMOWEJ W GMINIE WIELKIE
OCZY
NA LATA 2024-2030**

Wielkie Oczy 2024

Spis treści

Rozdział I. Wstęp.....	3
1. Podstawy prawne przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.....	3
2. Definicje i charakterystyka zjawiska przemocy	5
2.1. Rodzaje przemocy	9
2.2 Skutki przemocy	11
3. Adresaci Programu	12
4. Miejsce realizacji Programu	13
5. Realizatorzy Programu	13
Rozdział II. Część diagnostyczna	15
1. Analiza wyników badań z udziałem dzieci z terenu Gminy Wielkie Oczy	15
2. Analiza wyników badań z udziałem osób dorosłych z terenu Gminy Wielkie Oczy	26
3. Skala problemu przemocy domowej na terenie Gminy Wielkie Oczy	36
4. Lokalna lista zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu	40
5. Potrzeby w sferze przeciwdziałania przemocy domowej	41
Rozdział III. Część Programowa	42
1. Założenia Programowe	42
2. Cele, kierunki i wskaźniki Programu.....	42
3. Monitorowanie, ewaluacja i środki finansowe na realizację Programu	47
4. Podsumowanie Programu	47

Rozdział I. Wstęp

1. Podstawy prawne przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.

Podstawowym aktem prawnym regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm), dalej także „ustawa”. Ustawa określa:

- 1) zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- 2) zasady postępowania wobec osób doznających przemocy domowej,
- 3) zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc domową.

Przepisy ustawy stosuje się także w przypadku zagrożenia przemocą domową oraz w przypadku podejrzenia stosowania przemocy domowej.

Gminny Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w Gminie Wielkie Oczy na lata 2024 -2030 został opracowany zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy.

W myśl art. 6 ust. 2 pkt 2-4 ustawy, do pozostałych zadań własnych gminy należy:

- 1) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 2) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 3) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

W niniejszym Programie uwzględniono także podstawowe akty prawne, które współtworzą charakterystyczny system przeciwdziałania przemocy domowej:

- 1) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.),
- 2) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.),
- 3) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.),
- 4) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465),
- 5) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.),

- 6) ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 z późn. zm.),
- 7) ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 17 z późn. zm.),
- 8) ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 z późn. zm.),
- 9) ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 z późn. zm.),
- 10) uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

2. Definicje i charakterystyka zjawiska przemocy

Od 22 czerwca 2023 r. przez przemoc domową rozumie się: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej” (art. 2 ust. 1 pkt 1).

Ponadto w myśl definicji przemocy domowej osoba doznająca przemocy domowej to:

- a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępní, zstępní, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępní i zstępní oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępní, zstępní i ich małżonkowie,
- d) osoby pozostające w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępní, zstępní, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępní, zstępní, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące oraz ich wstępní, zstępní, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletni wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej.

Świadek przemocy domowej – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Osoba stosująca przemoc domową to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa powyżej.

Obecnie obowiązujące rozwiązania prawne, zawarte w procedurze „Niebieskie Karty” (dalej także „NK”), nie wymagają zgody osoby doznającej przemocy domowej, ani osoby stosującej przemoc domową na prowadzenie NK. Wprowadzono zasadę realizacji NK, według miejsca zamieszkania osoby doznającej przemocy domowej. Obowiązkiem GDP (grupy diagnostyczno-pomocowej) będzie zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność. Wprowadzono zasadę, że jeżeli realizacja procedury „Niebieskie Karty” napotyka trudności, każdemu członkowi grupy diagnostyczno-pomocowej przysługuje prawo wystąpienia do wojewody z wnioskiem o wskazanie innej gminy właściwej. Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” nastąpi w przypadku ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy (lub rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań). Dodatkowo wprowadzono obowiązek monitorowania sytuacji osób uczestniczących w procedurze „Niebieskie Karty” przez okres 9 miesięcy po jej zakończeniu.

Ustawa z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 poz. 289) poszerza katalog zakazów wobec osób stosujących przemoc, który będzie obejmował:

- 1) zakaz zbliżania się do osoby doznającej przemocy – gdy osoba stosująca przemoc domową swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy domowej stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby doznającej tej przemocy;
- 2) zakaz kontaktowania się z osobą doznającą przemocy – gdy osoba stosująca przemoc domową swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy domowej stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby doznającej przemocy, a także gdy osoba stosująca przemoc domową nęka ją za pomocą środków komunikacji elektronicznej na odległość, wzbudzając u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia lub istotnie narusza jej prywatność;
- 3) zakaz wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do którego uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy lub innego miejsca, w których zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca

przemocy domowej, oraz przebywania na tym terenie – jeżeli osoba doznająca przemocy domowej uczęszcza do szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, uprawia sport lub pracuje.

Wszystkie wskazane wyżej zakazy wobec osoby stosującej przemoc domową będą mogłybyć wydane przez: Policję lub Żandarmerię Wojskową, sąd – w postanowieniu o udzielenie zabezpieczenia lub w postanowieniu o zobowiązaniu do opuszczenia mieszkania lub zakazie zbliżania się do niego, o zakazie zbliżenia się do osoby doznającej przemocy, kontaktowania się z nią, lub wstępu do miejsc, w których ta osoba przebywa. Zakazy, do których wydania uprawniona jest Policja lub Żandarmeria Wojskowa tracą moc po upływie 14 dni od dnia ich wydania, chyba że sąd udzielił zabezpieczenia, którym zostały one przedłużone. Przy obliczaniu terminu nie uwzględnia się dnia, w którym zakazy zostały wydane. Zakazy tracą także moc, w przypadku gdy po ich wydaniu wobec osoby stosującej przemoc domową zastosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. Policjant może wydać nakaz opuszczenia mieszkania, a także każdy z pozostałych zakazów (które mogą być zastosowane łącznie):

- 1) podczas interwencji podjętej we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu lub
- 2) w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy domowej, w szczególności zgłoszenia przez:
 - osobę doznającą przemocy domowej lub
 - kuratora sądowego lub pracownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, w związku z wykonywaniem ustawowych obowiązków.

Co istotne, Żandarmerii Wojskowej przyznano uprawnienia analogiczne do przysługujących Policji w odniesieniu do osób stosujących przemoc domową, które są żołnierzami pełniącymi czynną służbę wojskową. Jeśli natomiast wobec takich osób ze swoich uprawnień skorzysta Policja, jest zobowiązana niezwłocznie zawiadomić właściwą jednostkę organizacyjną Żandarmerii Wojskowej.

Osoba doznająca przemocy domowej może wystąpić do sądu z wnioskiem o:

- 1) zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
- 2) wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
- 3) zakazu zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej,

- 4) zakazu kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej,
- 5) zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej i przebywania na tym terenie.

Sąd rozpoznaje sprawę w postępowaniu nieprocesowym i orzeka po przeprowadzeniu rozprawy. Kodeks postępowania cywilnego nakłada na sąd obowiązek szybkiego rozpoznania sprawy. Sąd orzeka w terminie jednego miesiąca od dnia wniesienia wniosku. W przypadku wniesienia apelacji, sąd drugiej instancji orzeka w terminie jednego miesiąca od przedstawienia akt sprawy przez sąd pierwszej instancji wraz z apelacją.

Sąd uwzględniając wniosek o zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub o wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, wskazuje w postanowieniu obszar, który osoba stosująca przemoc domową ma opuścić i na którym nie może przebywać, lub odległość od wspólnie zajmowanego mieszkania, którą osoba stosująca przemoc domową jest obowiązana zachować. Sąd uwzględniając wniosek o wydanie zakazu zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej, wskazuje w postanowieniu wyrażoną w metrach odległość, na którą osoba stosująca przemoc domową nie może zbliżyć się do osoby doznającej tej przemocy.

Sąd uwzględniając wniosek o wydanie zakazu kontaktowania się z pełnoletnią osobą doznającą przemocy domowej, na wniosek wnioskodawcy lub uczestnika postępowania, gdy przemawiają za tym szczególne okoliczności, może w postanowieniu określić dopuszczalne sposoby kontaktowania się oraz ich zakres, mając na uwadze bezpieczeństwo osoby doznającej przemocy domowej.

Postanowienia sądu, o których mowa powyżej oraz postanowienie uwzględniające wniosek o wydanie zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej i przebywania na tym terenie, są skuteczne i wykonalne z chwilą ogłoszenia. Postanowienia te mogą być uchylane lub zmieniane wskutek zmiany okoliczności sprawy, chociażby były zaskarżone, a nawet prawomocne.

Niestosowanie się do zakazów przez osobę stosującą przemoc domową stanowi wykroczenie. Sprawca podlega karze:

- 1) aresztu (wymierzana w dniach może trwać od 5 do 30 dni),

- 2) ograniczenia wolności (trwa 1 miesiąc; w czasie jej odbywania ukarany: nie może bez zgody sądu zmieniać miejsca stałego pobytu; jest obowiązany do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne; ma obowiązek udzielania wyjaśnień dotyczących przebiegu odbywania kary), albo
- 3) grzywny do 5000 złotych.

W art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej dodano punkt 4a i 4b oraz ust. 8, co oznacza zmiany w procedurze zapewnianiu dziecku ochrony przed przemocą domową przez pracownika socjalnego. Przed podjęciem decyzji o interwencji na podstawie art. 12a pracownik socjalny w uzgodnieniu z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką dokona oceny ryzyka zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka. W kwestionariuszu szacowania ryzyka zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka. W przypadku zapewnienia dziecku ochrony dziecku udziela się wsparcia psychologa.

Zjawisko przemocy domowej należy zatem analizować przyjmując perspektywę indywidualną, systemową lub społeczną. Perspektywa indywidualna, to spojrzenie przez pryzmat osoby doznającej przemocy lub przez pryzmat osoby stosującej przemoc domową. Perspektywa systemowa to ukazanie możliwych form wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc oraz opis metod wsparcia. Natomiast perspektywa społeczna, to odbiór społeczny zjawiska przemocy domowej, postawy członków lokalnej społeczności wobec aktów przemocy. Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyczy rodzin o różnym statusie społecznym i należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych i szkodliwych społecznie.

2.1. Rodzaje przemocy

Zasadniczo wyróżnia się następujące formy przemocy:

1. Przemoc fizyczna – to forma agresji łącząca się naruszeniem granic ciała. Jej celem jest zadanie „ofierze” bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia. Przejawia się poprzez: szarpanie, kopanie, popychanie, obezwładnianie, duszenie, odpychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, bicie otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalanie papierosem, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, pozostawienie w niebezpiecznym miejscu, nie udzielenie niezbędnej pomocy, itp.
2. Przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości, wzbudzanie w osobie doznającej przemocy strachu. Ta forma przemocy

powoduje poważne szkody psychologiczne. Przejawia się poprzez: wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, religii, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytykę, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu, pożywienia i schronienia, wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, itp.

3. Przemoc seksualna – to zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, a także kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy ta osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przejawia się poprzez: gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu, ciała i krytykę zachowań seksualnych, itp.
4. Przemoc ekonomiczna – to celowe niszczenie czyjejś własności, pozbawianie środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Przejawia się poprzez: okradanie, zabieranie pieniędzy, niełożenie na utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody współmałżonka, zmuszanie do pożyczek, uniemożliwianie korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspokajania potrzeb (kuchnia, łazienka) itp.
5. Zanedbanie – to ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych. Tej formy przemocy najczęściej doświadczają dzieci. Przejawia się poprzez: niedawanie (dziecku) środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka.
6. Cyberprzemoc - to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Przejawia się poprzez: agresję słowną, np. wyzywanie na czatach internetowych, umieszczanie komentarzy na forum internetowym w celu ośmieszenia, sprawienia przykrości lub wystraszenia innej osoby; upublicznianie upokarzających, przerobionych zdjęć i filmów, zamieszczanie przykrych komentarzy na profilach innych osób w portalach społecznościowych, włamanie na konto i podszywanie się pod kogoś w celu zamieszczania w jego imieniu obraźliwych postów i zdjęć na profilach innych użytkowników, szantażowanie, ujawnianie sekretów, wykluczanie z grona „znajomych”

w Internecie, celowe ignorowanie czyjejś działalności w sieci .

2.2 Skutki przemocy

Przemoc domowa zazwyczaj ma charakter długotrwały i cykliczny. Można wyszczególnić powtarzające się fazy, które razem tworzą pewnego rodzaju cykle przemocy. Znajomość faz pozwala lepiej zrozumieć charakter i specyfikę problemu. Możemy wyróżnić trzy fazy powtarzającego się cyklu. Są to:

1. Faza narastania napięcia – jest to pierwsza faza, w której dochodzi do stopniowego wzrostu napięcia, w której osoba stosująca przemoc jest stale napięta i poirytowana, zaś osoba doznająca przemocy obarcza siebie winą i stara się za wszelką cenę uniknąć kolejnej awantury;
2. Faza ostrej przemocy – jest to druga faza, w której napięcie prowadzi do wybuchu gniewu i rozładowania agresji. Partner staje się gwałtowny, wpada w szal, jakiś drobny wywołuje awanturę. Osoba doświadczająca przemocy może doznać obrażeń zagrażających jej zdrowiu i życiu. Najczęściej to w tej fazie, osoby doznające przemocy wzywają policję, szukają pomocy;
3. Faza miodowego miesiąca – jest to trzecia faza, w której osoba stosująca przemoc wyraża skruchę, składa obietnice, obiecuje poprawę. „Sprawca” jest czuły, troskliwy, zapewnia o swojej miłości. Przeprasiny często towarzyszą łzy i prezenty. W tej sytuacji osoba doznająca przemocy często czuje się odpowiedzialna za to, co się stało i postanawia dać sprawcy „drugą szansę”. Faza miodowego miesiąca zatrzymuje doznającą przemocy w sytuacji przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Niestety faza miodowego miesiąca nie trwa długo. Po jakimś czasie napięcie znowu narasta i cały cykl przemocy się powtarza. Z biegiem czasu przemoc staje się coraz gwałtowniejsza, dotkliwsza. Cykliczność przemocy sprawia, że osobom doświadczającym przemocy trudno jest podjąć działania mające na celu zatrzymanie przemocy.

Przemoc fizyczna, seksualna, psychiczna i ekonomiczna popełniona na szkodę osób najbliższych jest przestępstwem. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, może być zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną (art. 207 kk.), za które grozi karą pozbawienia wolności od trzech miesięcy do 5 lat. Jeśli sprawca działa ze szczególnym okrucieństwem lub jeżeli osoba pokrzywdzona targnie się na własne życie, sprawca podlega karze odpowiednio od roku do lat 10 i od 2 do 12 lat.

Skutki przemocy domowej to nie tylko szkody fizyczne, ale również trwałe następstwa w psychice człowieka. Bezpośrednie skutki przemocy można podzielić na:

- 1) objawy fizyczne (m.in. urazy, obrzęki, otarcia, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, oparzenia, siniaki, choroby w wyniku powikłań i stresu),
- 2) objawy emocjonalne (m.in. smutek, wycofanie, wzrost lęku i niepokoju, izolacja, depresja, próby samobójcze, samobójstwa, zmienność nastrojów, niska samoocena i poczucie własnej wartości, zespół stresu pourazowego, napady paniki, zaburzenia snu, zaburzenia psychosomatyczne),
- 3) objawy społeczne (m.in. wycofanie społeczne, nieufność, nieumiejętność nawiązywania kontaktu, wyuczona bezradność, spadek poczucia kompetencji),
- 4) objawy seksualnego wykorzystywania dziecka (m.in. seksualizacja kontaktów międzyludzkich, wciąganie innych dzieci w nietypową aktywność seksualną, świadomość seksualna wykraczająca poza poziom dojrzałości dziecka, ucieczki z domu, próby samobójcze, problemy psychiczne).

3. Adresaci Programu

Zmiany prawne od 22 czerwca 2023 r. w zakresie funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy domowej wpłyną m.in. na funkcjonowanie jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, pracowników socjalnych, asystentów rodziny, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, policję, oświatę, ochronę zdrowia oraz organizacje pozarządowe i kuratorów sądowych. Nowelizacja ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej wprowadza zmiany w organizacji i funkcjonowaniu Zespołów Interdyscyplinarnych, a w miejsce grup roboczych powoływane będą grupy diagnostyczno- pomocowe.

Gminny Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w Gminie Wielkie Oczy na lata 2024 –2030 skierowany jest do:

- 1) osób doświadczających przemocy domowej,
- 2) osób stosujących przemoc domową,
- 3) świadków przemocy domowej,
- 4) społeczności lokalnej, w tym osób zagrożonych przemocą domową,
- 5) przedstawicieli służb, instytucji i organizacji pozarządowych – podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

4. Miejsce realizacji Programu

Gmina Wielkie Oczy położona jest we wschodniej części województwa podkarpackiego, na pograniczu Polski i Ukrainy w odległości ponad 90 km od stolicy województwa - Rzeszowa. W niedalekiej odległości (ok. 12 km) znajduje się przejście graniczne Korczowa - Krakowiec.

Wielkie Oczy to najbardziej wysunięta na południe gmina powiatu lubaczowskiego. W skład powiatu wchodzi osiem gmin: Lubaczów - miasto, Lubaczów - gmina, Cieszanów, Oleszyce, Narol, Horyniec Zdrój, Stary Dzików i Wielkie Oczy.

Gmina Wielkie Oczy rozciąga się na powierzchni 146 km² i jest najmniejszą oraz najsłabiej zaludnioną gminą wiejską powiatu lubaczowskiego. Na koniec 2023 r. zamieszkiwało tutaj 3 710 osób z czego 50,2% stanowią kobiety, a 49,8% mężczyźni. W latach 2002 – 2023 liczba mieszkańców zmalała o 7,3 %. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,8 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa podkarpackiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. 62,2% mieszkańców gminy Wielkie Oczy jest w wieku produkcyjnym, 18,5% w wieku przedprodukcyjnym, a 19,2% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Lp.	Rok	Liczba osób zameldowanych
1.	2021	3769
2.	2022	3735
3.	2023	3710

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Wielkich Oczach (Urząd Stanu Cywilnego)

Z danych Urzędu Gminy Wielkie Oczy wynika, iż liczba mieszkańców w okresie ostatnich kilku lat znacząco spada. Podane liczby wskazują na ilość osób zameldowanych na terenie Gminy Wielkie Oczy, jednakże z tego ok. 25% nie zamieszkuje na terenie naszej gminy, gdyż z różnych powodów, głównie w celach zarobkowych młodzi ludzie wyjeżdżają poza granice naszego kraju lub do większych miast.

5. Realizatorzy Programu

Gminny Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w Gminie Wielkie Oczy na lata 2024 – 2030 będzie realizowany głównie przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach, a także przez instytucje zobligowane do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

W celu sprawnej i profesjonalnej pracy na rzecz osób doznających przemocy domowej konieczna jest partnerska współpraca między instytucjami nadzorującymi i realizującymi zadania w tym zakresie.

Przy realizacji Programu współpracować będą następujące podmioty:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Wielkich Oczach
- Grupy Diagnostyczno – Pomocowe w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Społecznych w Wielkich Oczach
- Komisariat Policji w Oleszycach
- Sąd Rejonowy w Lubaczowie
- Prokuratura w Lubaczowie
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Lubaczowie
- Gminny Ośrodek Zdrowia w Wielkich Oczach
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Łukawcu
- Zespół Szkolno – Przedszkolny w Wielkich Oczach

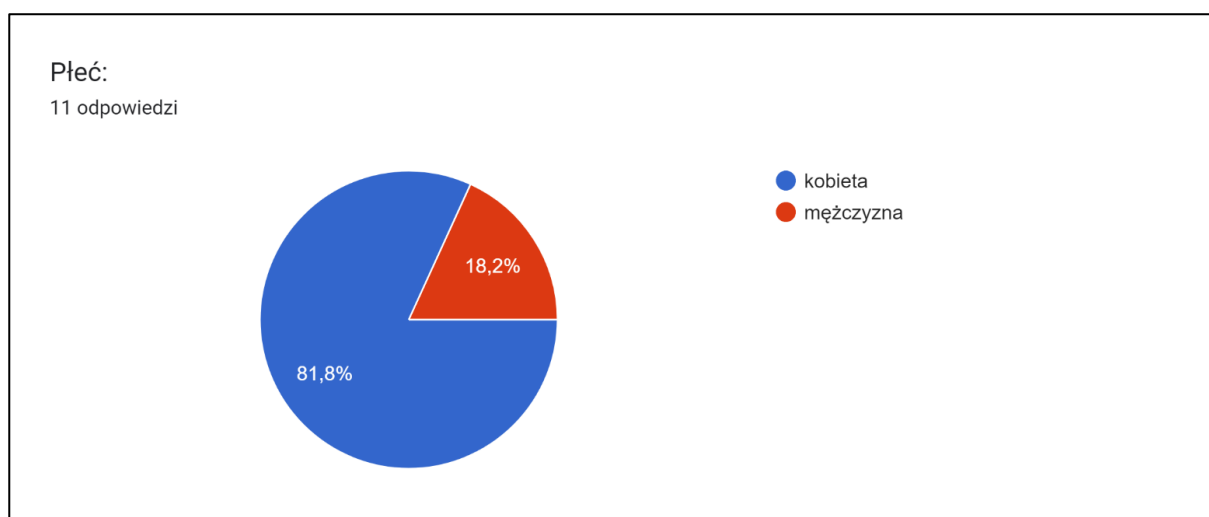
Rozdział II. Część diagnostyczna

1. Analiza wyników badań z udziałem dzieci z terenu Gminy Wielkie Oczy

Dzieci są szczególnie wymagającymi respondentami w badaniach jednak ich głos jest niezwykle ważny. Badania dotyczące problemu przemocy same w sobie są trudne, zaś w momencie, kiedy respondentami są dzieci – wymagają jeszcze dodatkowej wrażliwości i ostrożności.

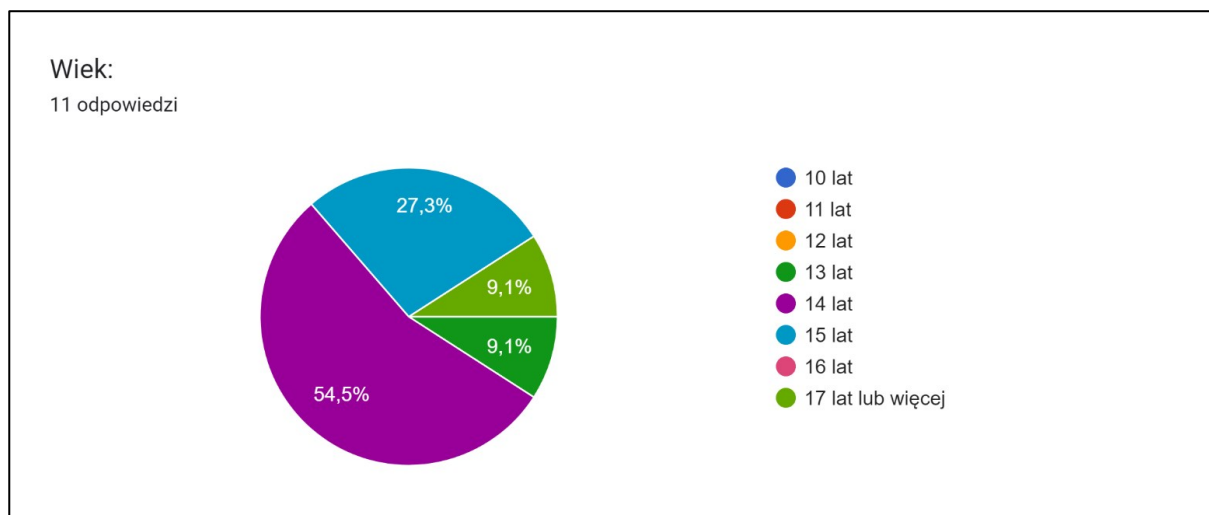
Na potrzebę sporządzenia niniejszego Programu przeprowadzono badania ankietowe wśród 11-stu dzieci z terenu Gminy Wielkie Oczy, których celem było poznanie opinii na temat zjawiska przemocy, a także ustalenie jaką wiedzę na temat przemocy domowej posiadają osoby badane.

Większość badanych (81,8%) stanowiły kobiety, a (18,2%) mężczyźni.

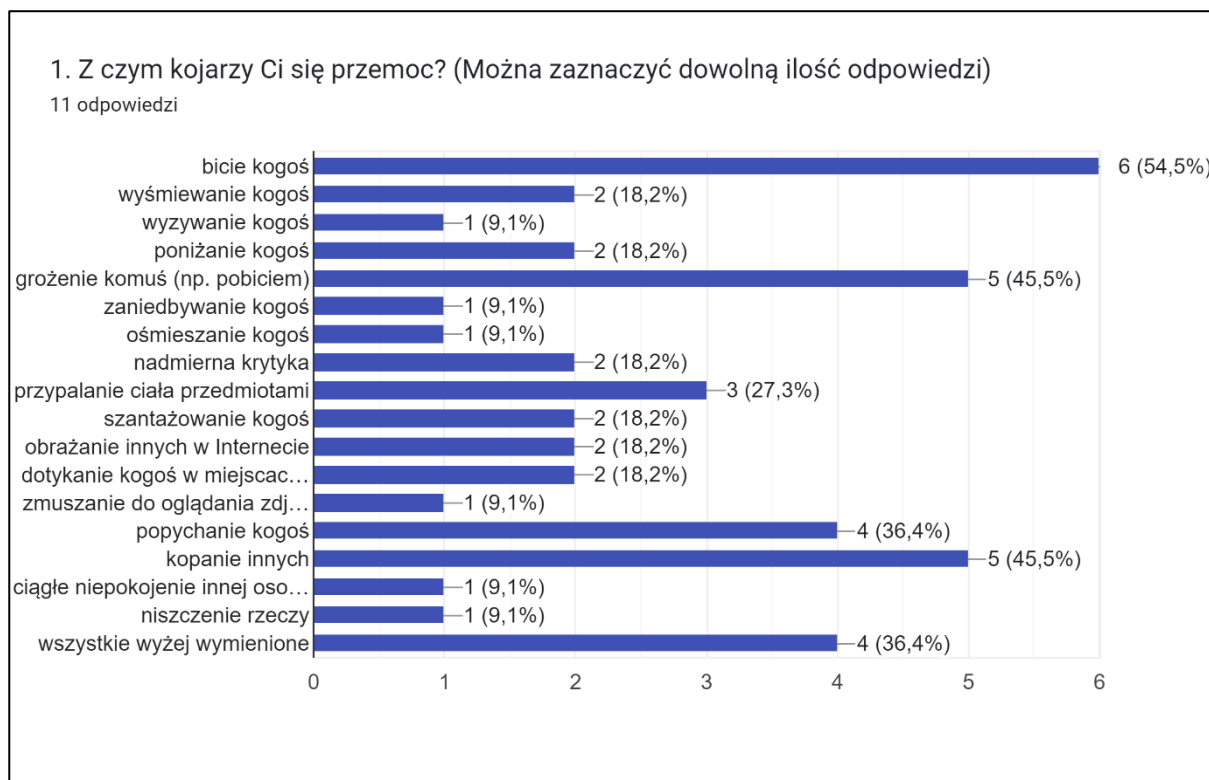
Źródło: opracowanie własne

Największy odsetek badanych (54,5%) stanowili uczniowie w wieku 14 lat, trochę mniej (27,3%) w wieku 15 lat, a najmniej (9,1%) 13 lat oraz 17 lat i więcej.

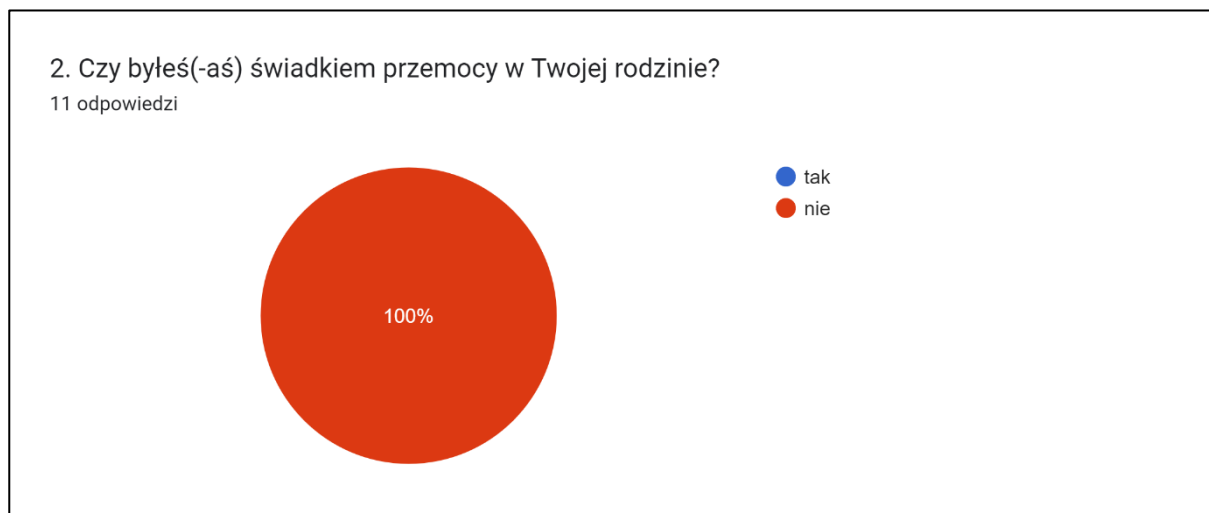
Źródło: opracowanie własne

Z czym kojarzy Ci się przemoc? To było jedno z pierwszych pytań jakie znalazło się w ankiecie badawczej skierowanej do dzieci. Na podstawie analizy wyników tychże badań należy zauważyć, że dla większości przemoc kojarzy się z biciem kogoś (54,5%). Warto jednak zaznaczyć, że dla sporej części badanych tj. (45,5%) przemoc to także grożenie komuś np. pobiciem lub kopanie innych (45,5%). Nieco ponad 36,4% badanych uważa, że przemocą może być także popychanie kogoś. Nieco rzadziej wskazywano na przypalanie ciała przedmiotami (27,3%), nadmierna krytyka, szantażowanie kogoś, obrażanie innych w Internecie oraz dotykanie kogoś w miejscach intymnych (18,2%). Najmniejszą ilość odpowiedzi uzyskało; wyzywanie kogoś, zaniedbywanie kogoś, ośmieszanie kogoś, zmuszanie do oglądania zdjęć, filmów dozwolonych tylko dla dorosłych, ciągle niepokojenie innej osoby i niszczenie rzeczy (9,1%).

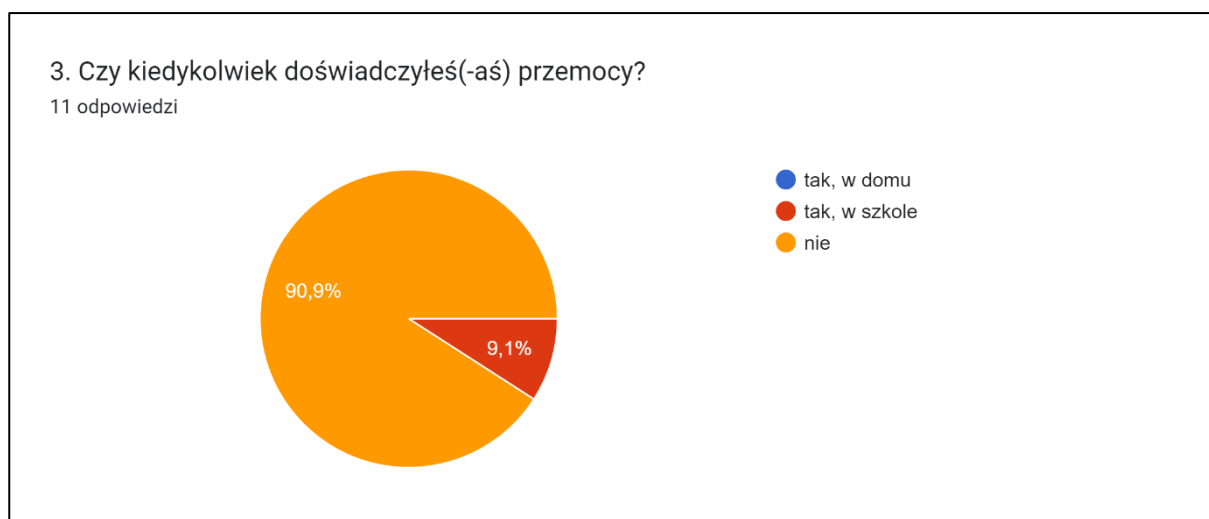
Źródło: opracowanie własne

Kolejne pytanie, jakie zadano badanym brzmiało następująco: „Czy byłeś (aś) świadkiem przemocy w Twojej rodzinie?” Wszyscy (100%) respondentów nigdy nie było świadkiem przemocy domowej w swojej rodzinie.

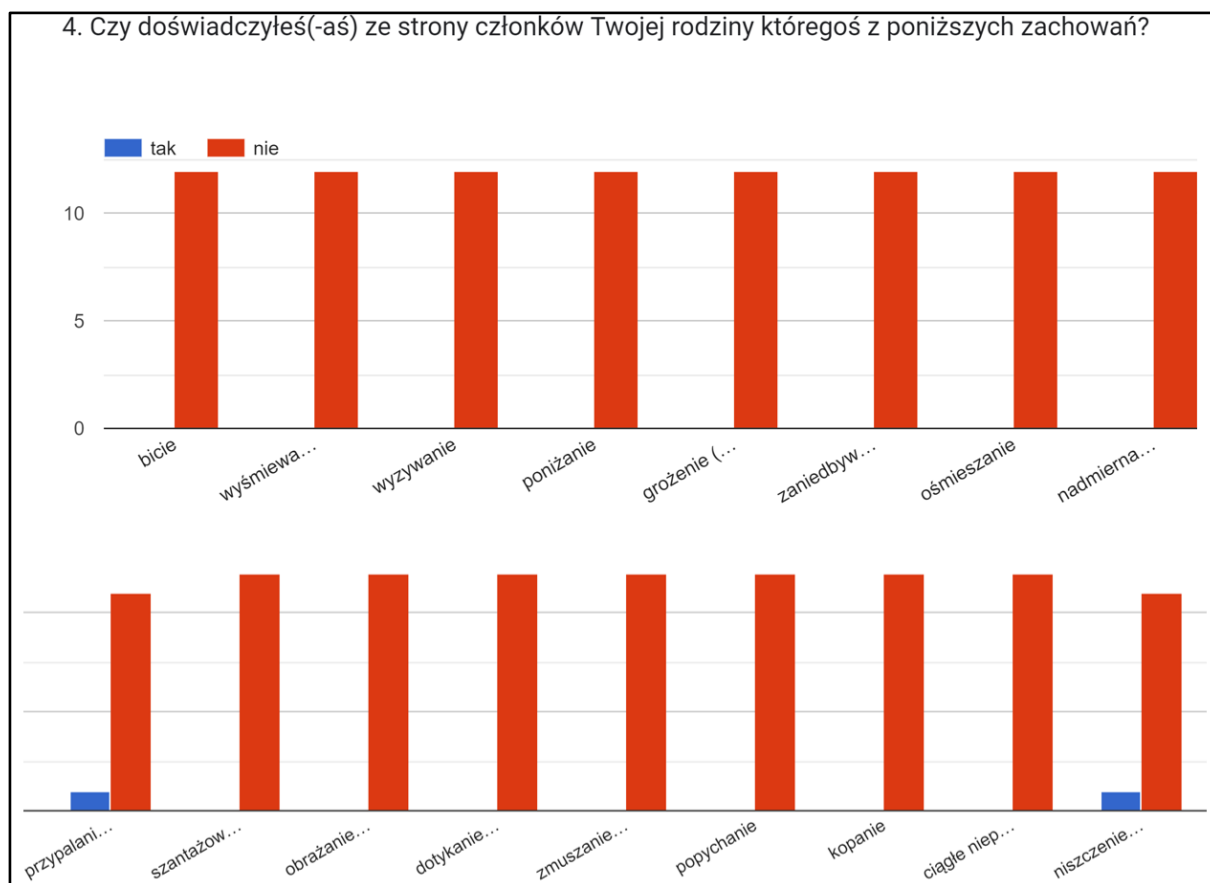
Źródło: opracowanie własne

W przeprowadzonych badaniach pojawiło się także pytanie: „Czy kiedykolwiek doświadczyłeś (aś) przemocy?” Zdecydowana większość odpowiedziała, że nie doświadczyła przemocy. Natomiast 9,1% badanych odpowiedziało, że doświadczyła przemocy w szkole.

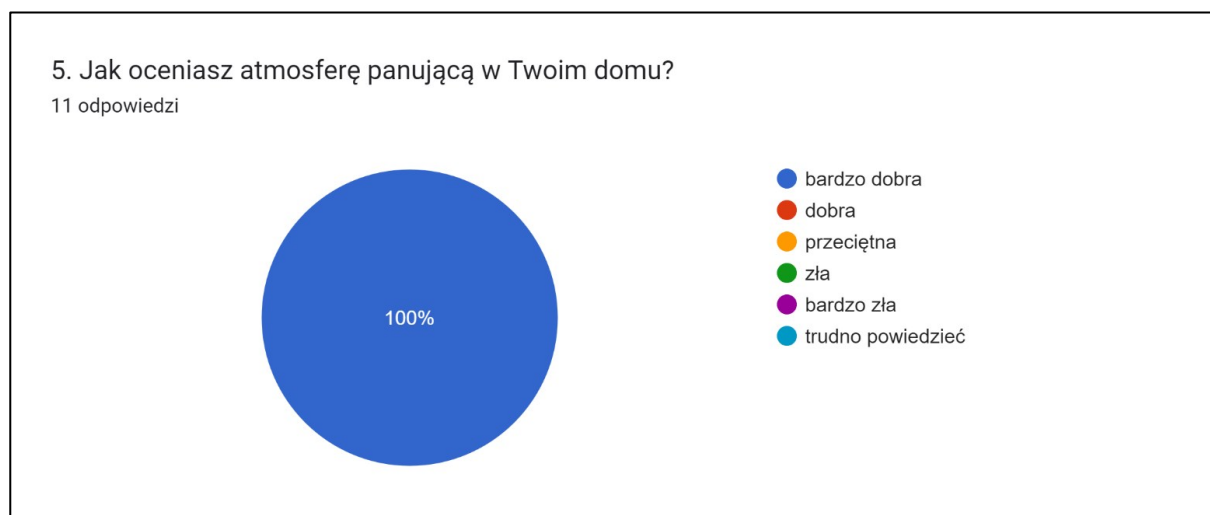
Źródło: opracowanie własne

W następnym pytaniu zapytano badanych o to czy ze strony członków swojej rodziny doświadczyli któryś z poniższych zachowań. Z analizy poniższej tabeli wynika, że zdecydowana większość badanych dzieci nie doświadczyła zachowań ze strony członków rodziny. Niewielki odsetek respondentów doświadczył przypalania ciała przedmiotami oraz niszczenia rzeczy.

Źródło: opracowanie własne

Kolejne pytanie zamieszczone w ankiecie dotyczyło atmosfery panującej w domu. Z analizy poniższego wykresu wynika, że wszyscy respondenci uważają, że atmosfera w ich domu jest bardzo dobra.

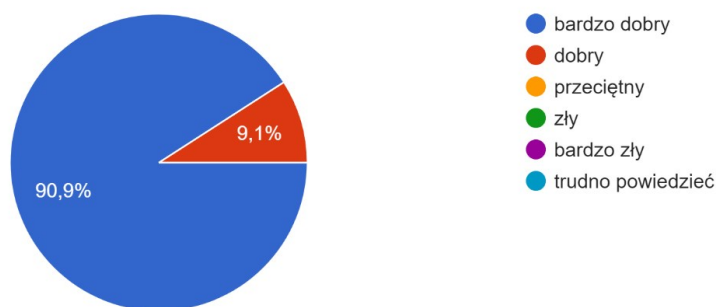

Źródło: opracowanie własne

Na pytanie „Jaki jest Twój kontakt z rodzicami?” zdecydowana większość uczniów (90,9%) odpowiedziała, że bardzo dobry, a 9,1% uznało, że kontakt jest dobry.

6. Jaki jest Twój kontakt z rodzicami?

11 odpowiedzi

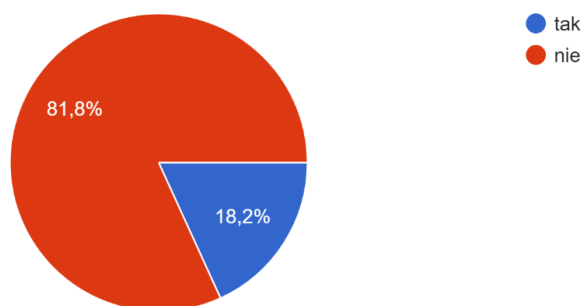

Źródło: opracowanie własne

W kolejnym pytaniu poproszono uczniów o wyrażenie opinii czy w sytuacji gdy brat bądź siostra nie chce udostępnić komputera warto użyć przemocy. Zdecydowana większość badanych (81,8%) uznała, że nie należy w tej sytuacji używać przemocy, natomiast 18,2% stwierdziła, że w niektórych sytuacjach użycie przemocy byłoby zasadne.

7. Czy uważasz, że w niektórych sytuacjach warto użyć przemocy? (np. gdy Twój brat/siostra nie chce Ci udostępnić komputera)

11 odpowiedzi

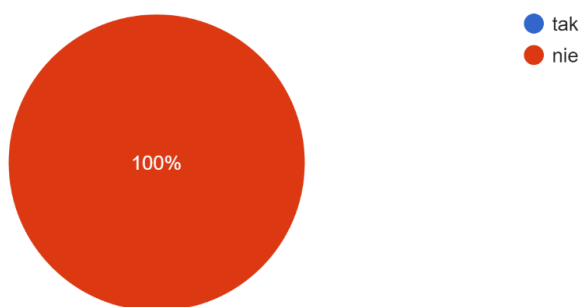

Źródło: opracowanie własne

W poniższego wykresu wynika, że wszystkie badane dzieci jednogłośnie uznały, iż nie doświadczają obecnie przemocy domowej.

8. Czy uważasz, że jesteś obecnie osobą doznającą przemocy domowej?

11 odpowiedzi

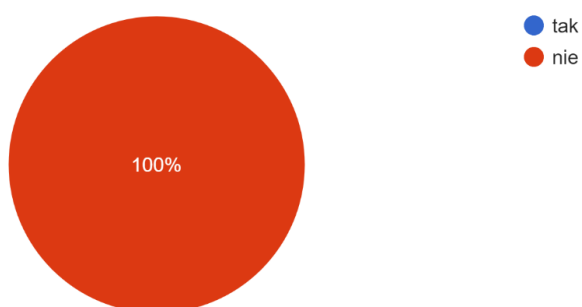

Źródło: opracowanie własne

Na pytanie czy ktoś z badanych uczniów zna wśród swoich koleżanek/kolegów kogoś kto może doznawać przemocy w domu lub podejrzewa, że może doznawać przemocy wszyscy odpowiedzieli przecząco.

9. Czy znasz kogoś ze swoich kolegów/koleżanek, którzy doznają przemocy domowej lub podejrzewasz, że mogą doznawać przemocy w domu?

11 odpowiedzi

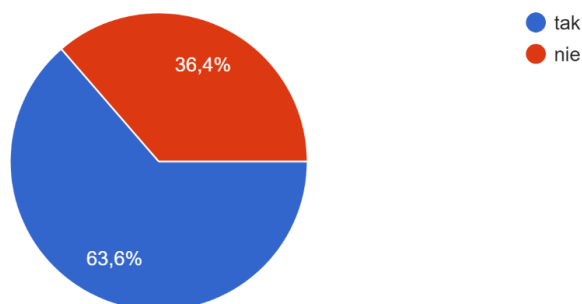

Źródło: opracowanie własne

Kolejne pytanie dotyczyło wyrażenia opinii o tym, czy należałoby poinformować kogoś z dorosłych, gdy ktoś z bliskich lub znajomych doznaje przemocy domowej. Z analizy poniższej tabeli wynika, że większość uczniów (63,3%) odpowiedziało to powyższe pytanie twierdząco, natomiast 36,4% przecząco.

10. Czy uważasz, że należałoby poinformować kogoś z dorosłych, gdy ktoś z Twoich bliskich (rodziny lub znajomych) doznaje przemocy domowej?

11 odpowiedzi

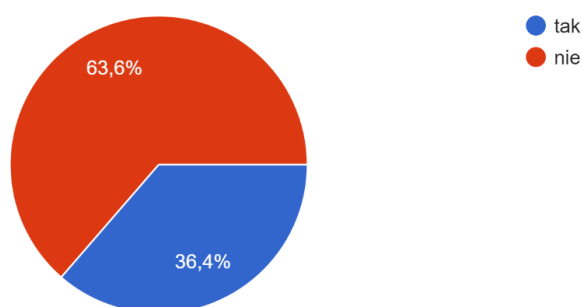

Źródło: opracowanie własne

Następnym zagadnieniem poddanym ocenie badanych była kwestia doświadczania przemocy ze strony rówieśników. Większość uczniów (63,6%) przyznała, że takiej przemocy nie doświadczyła, zaś 36,4% uczniów przyznało się, że takiej przemocy doświadczyło.

11. Czy kiedykolwiek doświadczyłeś(-aś) agresji ze strony swoich rówieśników?

11 odpowiedzi

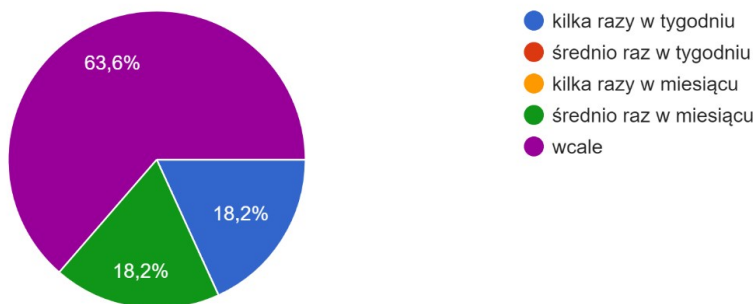

Źródło: opracowanie własne

Jeśli chodzi o częstotliwość występowania agresji w szkole, wyniki badań mają się następująco: największy odsetek badanych (63,6%) uznała, że wcale nie spotyka się z agresją w szkole, natomiast 18,2% respondentów wskazała, że kilka razy w tygodniu oraz średnio raz w miesiącu.

12. Jak często spotykasz się z agresją w swojej szkole?

11 odpowiedzi

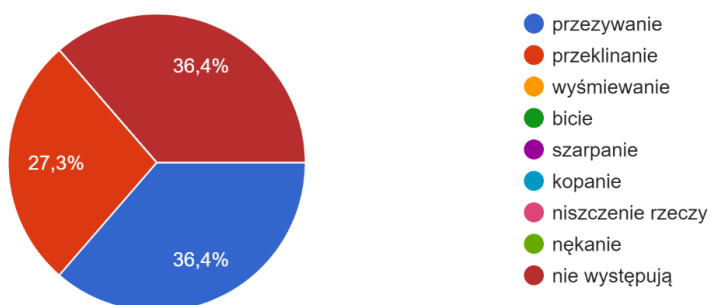

Źródło: opracowanie własne

Z analizy wyników badań wynika, że według 36,4% uczniów w szkole nie występują zachowania agresywne. Uczniowie, którzy doświadczyli agresji w szkole wskazują najczęściej na przezywanie (36,4%) oraz przeklinanie (27,3%).

13. Jakiego rodzaju zachowania agresywne dominują wśród Twoich kolegów i koleżanek?

11 odpowiedzi

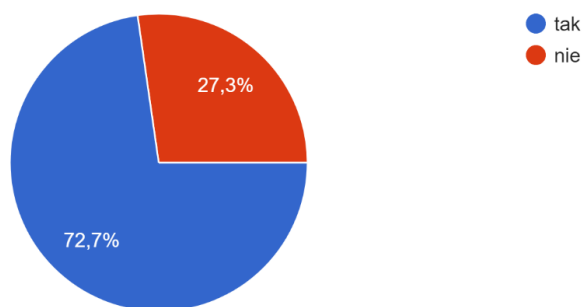

Źródło: opracowanie własne

Większość uczniów (72,7%) czuje się bezpiecznie w swojej szkole. Natomiast 27,3% badanych nie czuje się bezpiecznie.

14. Czy czujesz się bezpiecznie w swojej szkole?

11 odpowiedzi

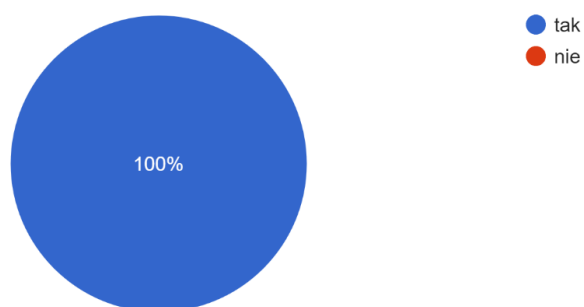

Źródło: opracowanie własne

Wszyscy spośród badanych uczniów czują się bezpiecznie w swoim domu.

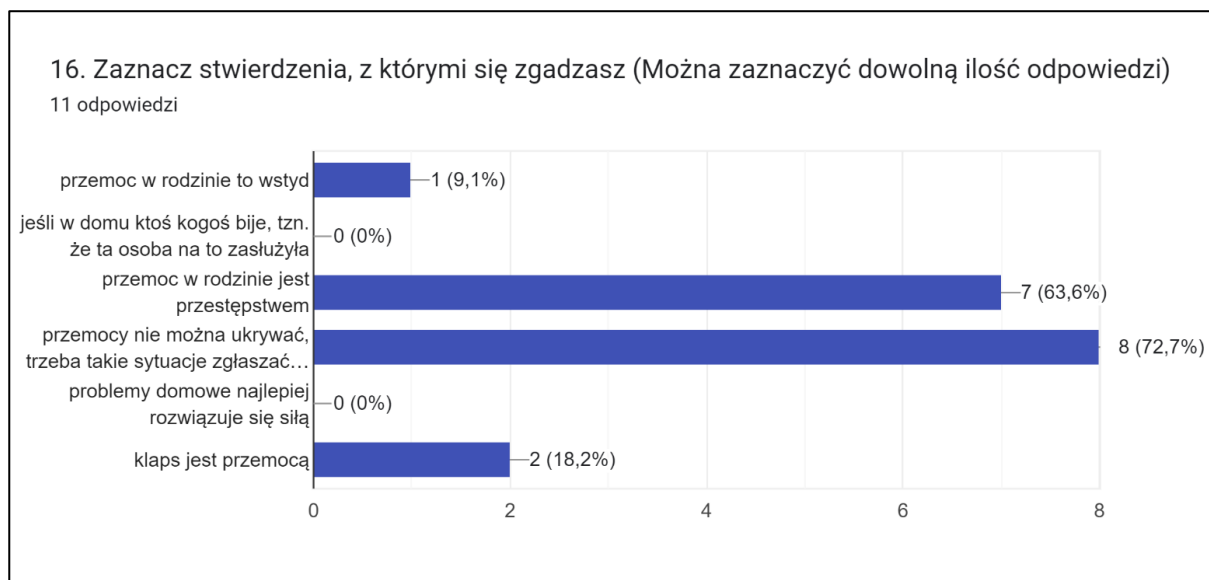
15. Czy czujesz się bezpiecznie w swoim domu?

11 odpowiedzi

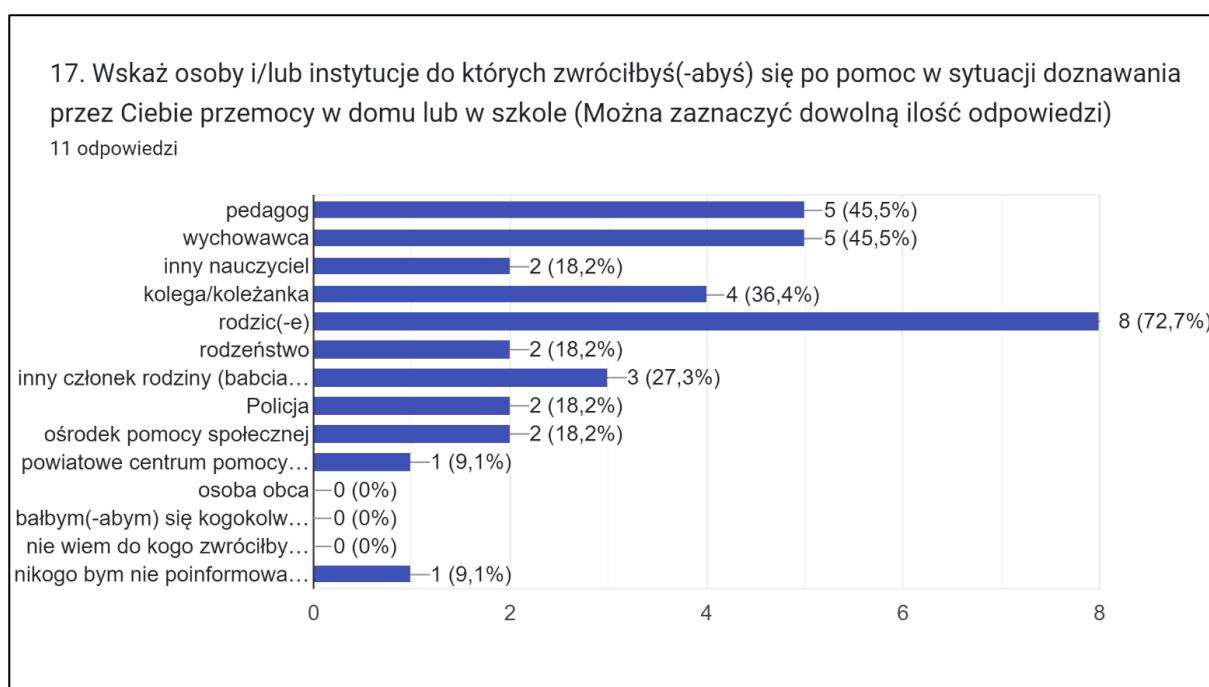
Źródło: opracowanie własne

Badanych uczniów poproszono o odniesienie się do podanych stwierdzeń na temat przemocy w rodzinie. Najwięcej respondentów (72,7%) zgadza się ze stwierdzeniem, że przemoc nie można ukrywać, trzeba takie sytuacje zgłaszać. Nieco mniej badanych (63,6%) uważa, że przemoc w rodzinie jest przestępstwem. Jedynie 18,2% uczniów twierdzi, że klaps jest przemocą, a 9,1% badanych, że przemoc w rodzinie to wstyd.

Źródło: opracowanie własne

Ostatnie pytanie dotyczyło wskazania instytucji, których celem jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Największy odsetek uczniów (72,7%) uznało, że w sytuacji doznawania przemocy zwróciłoby się do rodziców. Prawie połowa (45,5%) ankietowanych zwróciłaby się do pedagoga lub wychowawcy. Nieco mniej (36,4%) wskazało kolegę/koleżankę, (27,3%) innego członka rodziny (babcia/dziadek/wujek/ciocia). Najrzadziej wskazywanymi osobami/instytucjami były: inny nauczyciel, rodzeństwo, Policja, Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, nikogo bym nie poinformował/a.

Źródło: opracowanie własne

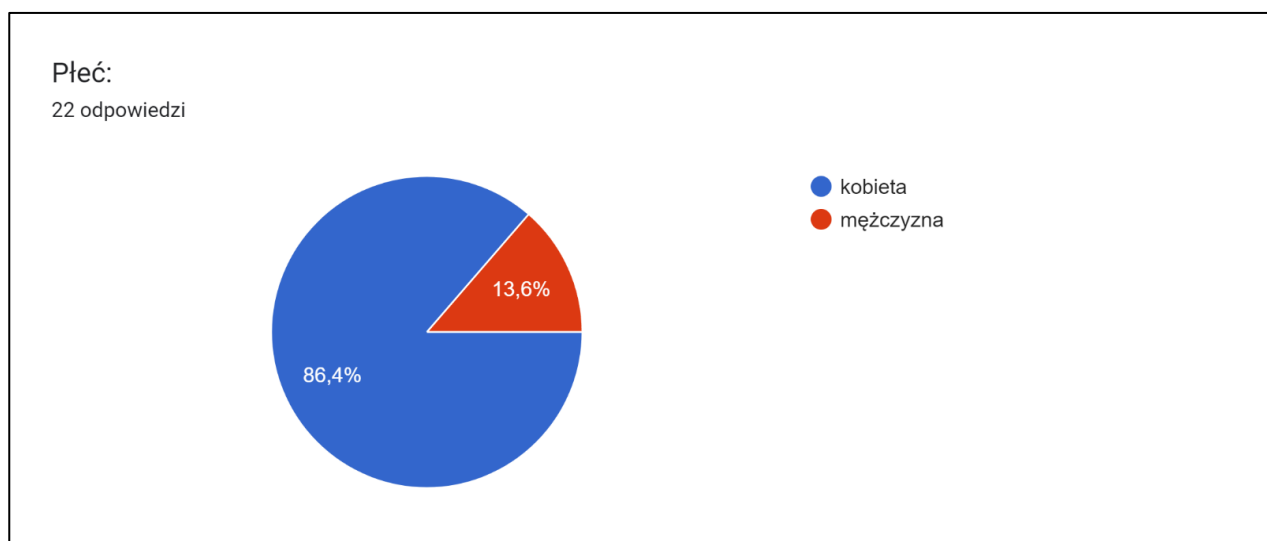
2. Analiza wyników badań z udziałem osób dorosłych z terenu Gminy Wielkie Oczy

Zjawisko przemocy, w tym przemocy domowej jest poważnym problemem występującym w naszym społeczeństwie. Według danych z 2022 rok, w Polsce zgłoszono około 100 tysięcy przypadków przemocy domowej. W większości przypadków ofiarami są kobiety i dzieci.

Przemoc to intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił, narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody. Wpływa dezorganizująco na funkcjonowanie całej rodziny oraz zaburza prawidłowy rozwój dzieci.

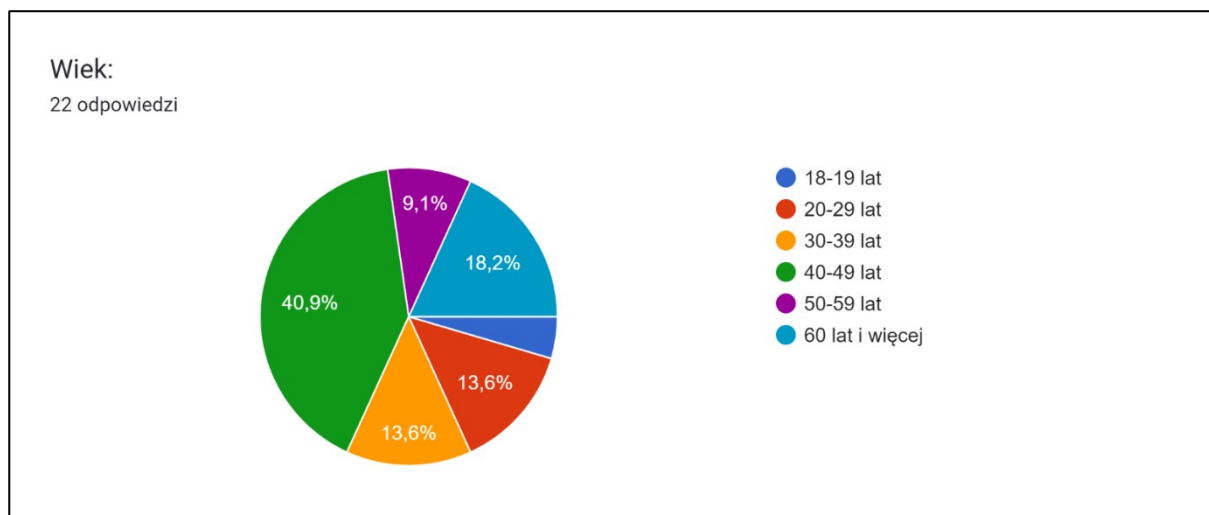
Przemoc domowa jest trudna do zdiagnozowania i rzadko ujawniania, przynosi ogromne szkody wszystkim osobom nim dotkniętym. Dlatego też wśród mieszkańców Gminy Wielkie Oczy zostały przeprowadzone badania ankietowe, które miały pomóc w diagnozie zjawiska przemocy domowej, a tym samym w wypracowaniu skuteczniejszych sposobów przeciwdziałania jej.

Wspomniana ankieta zawierała 15 pytań zamkniętych – jedno lub wielokrotnego wyboru oraz 5 pytań metryczkowych. W w/w badaniach wzięło udział 22 osoby dorosłe, z czego większość (86,4%) stanowiły kobiety, a (13,6%) mężczyźni.

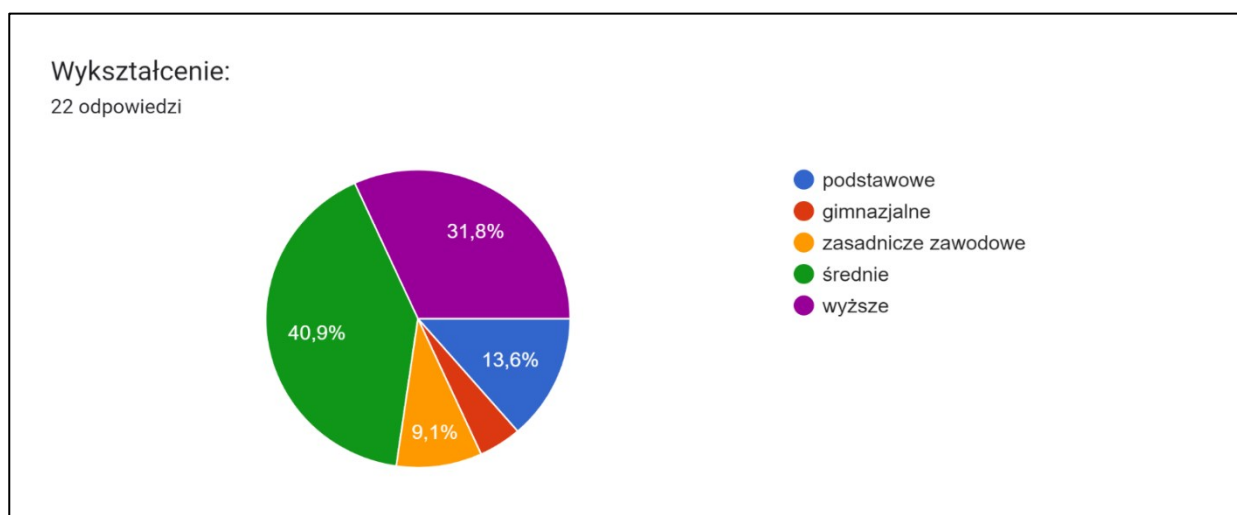
Źródło: opracowanie własne

Najliczniejszą grupą wiekową biorącą udział w badaniu stanowiły osoby w przedziale wiekowym 40-49 lat (40,9%). Kolejną dużą grupą były osoby w wieku 60 lat i więcej (18,2%), a także 20-29 lat i 30-39 lat (13,6%). Najmniejszą liczbę badanych stanowiły osoby w wieku 50-59 lat (9,1%).

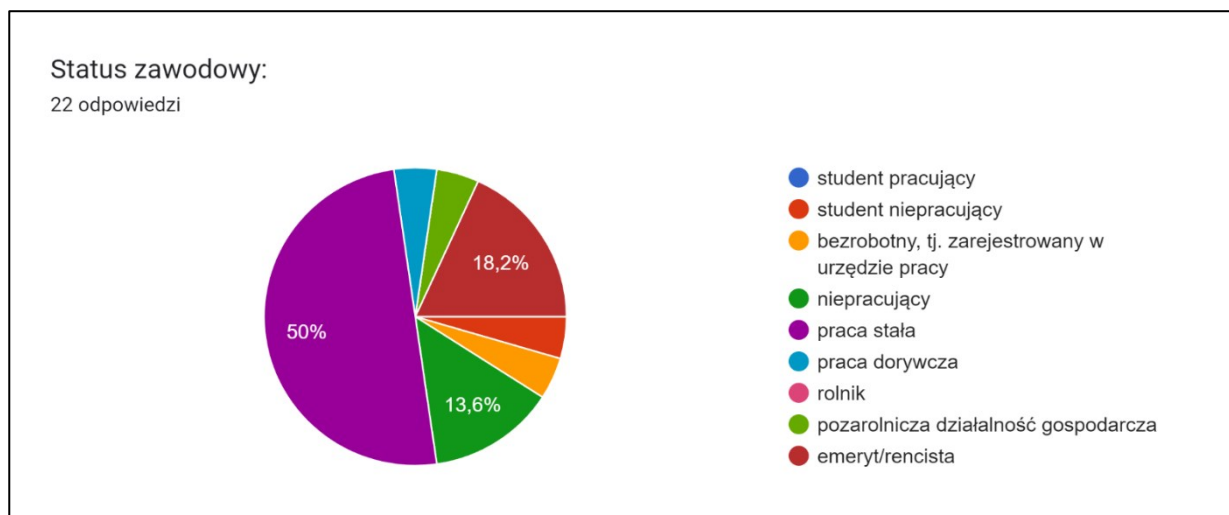
Źródło: opracowanie własne

Pośród badanych najwięcej osób posiadało wykształcenie średnie (40,9%), kolejną liczną grupą były osoby z wykształceniem wyższym (31,8%). Najmniej ankietowanych miało wykształcenie podstawowe (13,6%) oraz zasadnicze zawodowe (9,1%).

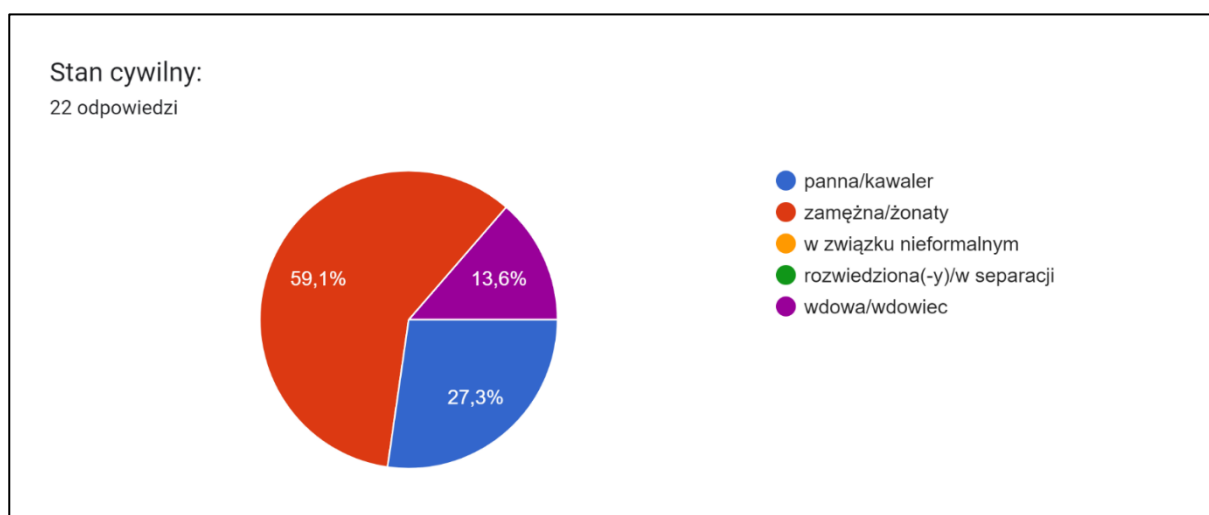
Źródło: opracowanie własne

Kolejne pytanie metryczkowe dotyczyło statusu zawodowego osób biorących udział w badaniu. Połowa spośród ankietowanych (50%) podejmuje stałą pracę zawodową. Kolejną liczną grupę stanowili niepracujący studenci (18,2%) oraz osoby niepracujące (13,6%).

Źródło: opracowanie własne

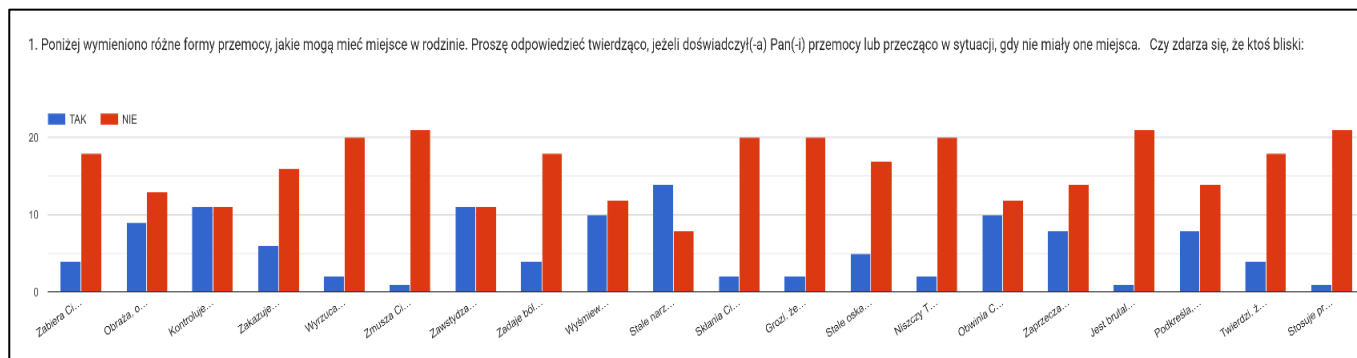
W w/w badaniu najwięcej osób posiadało status cywilny zamężna/żonaty (59,1%), znacznie mniejszą grupę stanowiły osoby o statusie panna/kawaler (27,3%), najmniejszą zaś wdowa/wdowiec (13,6%).

Źródło: opracowanie własne

Pierwsze pytanie jakie pojawiło się w ankiecie dotyczyło form przemocy jakie mogą mieć miejsce w rodzinie. Poniższe dane wskazują, że najczęściej badanych doświadczyło przemocy w formie: stałego narzucania zdania przez drugą osobę, rozkazywania oraz wydawania poleceń. Kolejno bardzo często wskazywano na; kontrolowanie wyjść i spotkań z innymi osobami, zawstydzanie w obecności innych, wyśmiewanie opinii, poglądów oraz sposobu wypowiadania, a także obwinianie o własne agresywne zachowania. Nieco rzadziej pojawiały się odpowiedzi takie jak: obrażanie, obrzucanie wyzwiskami, przekleństwami podkreślanie, że osoba nie jest nic warta, zaprzeczanie o stosowaniu przemocy przez sprawcę twierdząc, że jego/jej zachowanie jest dla „Twojego” dobra, zakaz kontaktów z rodziną i znajomymi. Najrzadziej wskazywanymi formami przemocy były: stałe oskarżanie o zdradę, zabieranie pieniędzy i nadzorowanie wydatków, zadawanie

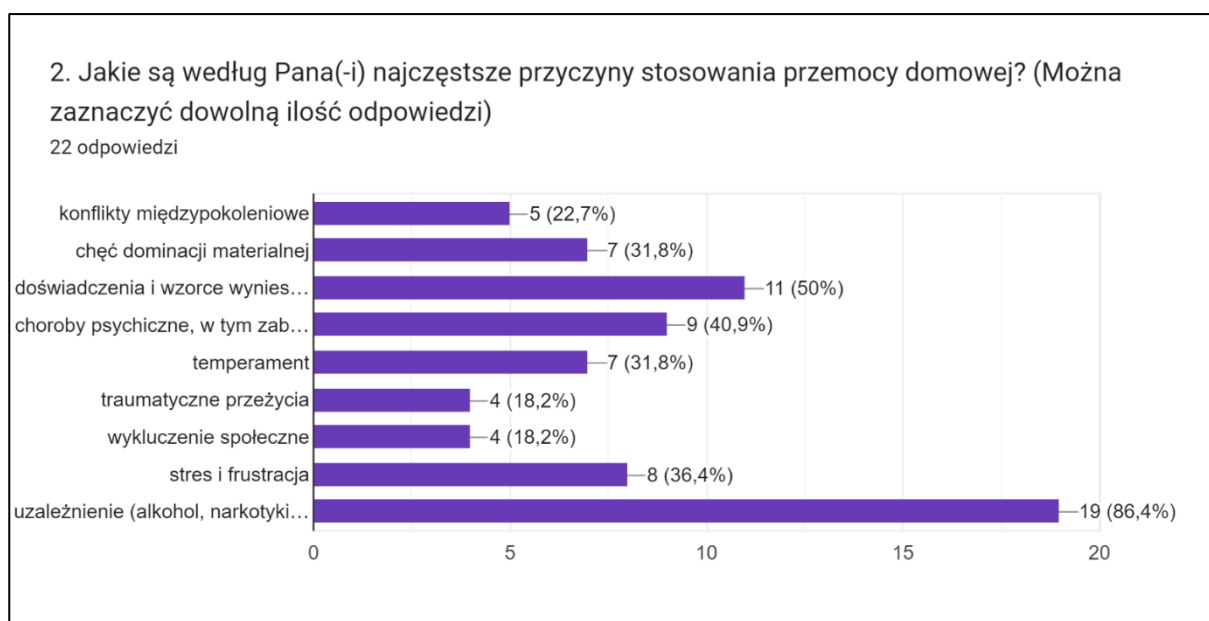
bólu fizycznego poprzez bicie, szarpanie, ciągnięcie za włosy, popychanie, policzkowanie, a także twierdzenie, że ktoś zasługuje wyłącznie na złe traktowanie.

Źródło: opracowanie własne

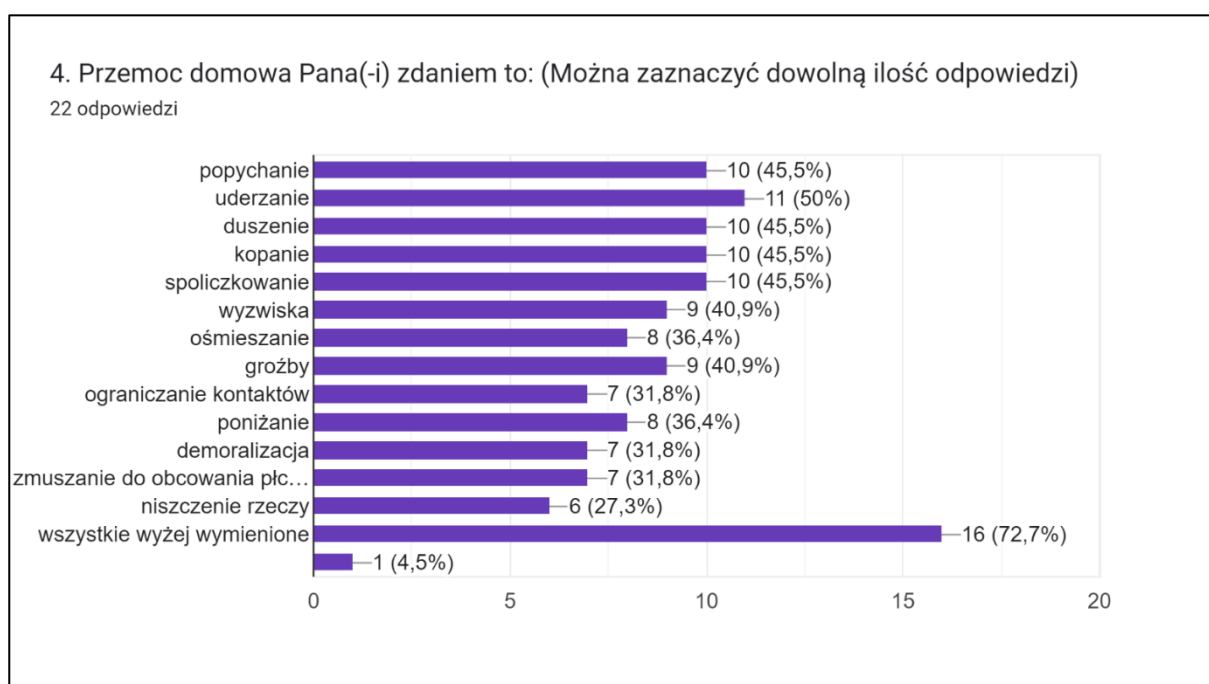
Badania ogólnopolskie pokazują, że prawdopodobieństwo wystąpienia przemocy domowej z problemem alkoholowym jest dwukrotnie większe niż w rodzinach, w których problem ten nie występuje. Ze statystyk policyjnych dotyczących procedury „Niebieskie Karty” wynika, że blisko 70% osób, wobec których interweniują policjanci w związku z przemocą domową, to osoby, które w chwili gdy krzywdziły swoich bliskich były pod wpływem alkoholu

Istotnym aspektem badań przeprowadzonych na terenie Gminy Wielkie Oczy było określenie przez respondentów przyczyn występowania zjawiska przemocy. Według przeprowadzonych badań wśród mieszkańców Gminy Wielkie Oczy najczęstszą przyczyną stosowania przemocy domowej było uzależnienie od alkoholu, narkotyków (86,4%). Połowa ankietowanych uważa, że powodem stosowania przemocy mogą być doświadczenia i wzorce wyniesione z domu rodzinnego. Nieco mniej respondentów (40,9%) wskazało na choroby psychiczne, w tym zaburzenia emocjonalne, (36,4%) ankietowanych wskazało na stres i frustracje, (31,8%) chęć dominacji materialnej i temperament. Najrzadziej wskazywanymi przyczynami stosowania przemocy domowej były: konflikty międzypokoleniowe (22,7%), traumatyczne przeżycia, wykluczenie społeczne (18,2%).

Źródło: opracowanie własne

Przemoc domowa może przybierać różne formy. Jest to każde celowe działanie, które powoduje krzywdę i cierpienie fizyczne albo psychiczne członka rodziny. Dlatego kolejne pytanie brzmiało: „Przemoc domowa Pana(i) zdaniem to:” Poniższe pytanie zawierało 13 odpowiedzi i istniała możliwość zaznaczenia ich dowolnej liczby, a także opcja „wszystkie wyżej wymienione”. I taką właśnie opcję wybrało najwięcej respondentów (72,7%). Jednakże zdaniem połowy ankietowanych (50%) przemoc to uderzenie, trochę mniej osób (45,5%) wskazało na popychanie, duszenie, kopanie, spoliczkowanie, (40,9 %) ankietowanych wybrało odpowiedzi wyzwiska i groźby, (36,4%) ośmieszanie i poniżanie. Najrzadziej przemoc kojarzyła się respondentom z ograniczaniem kontaktów, demoralizacją, zmuszaniem do obcowania płciowego i innych czynności seksualnych (31,8%), a także niszczeniem rzeczy (27,3%).

Źródło: opracowanie własne

Problem przemocy w rodzinie jest zjawiskiem dostrzeganym w polskim społeczeństwie. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że prawie połowa badanych (45,5%) zna w swoim otoczeniu rodziny, gdzie występuje przemoc domowa. Blisko 41% ankietowanych słyszało o takich przypadkach, a jedynie 13,6% nie zna takich przypadków.

5. Czy zna Pan(-i) przypadki występowania przemocy domowej na terenie Gminy Wielkie Oczy?

22 odpowiedzi

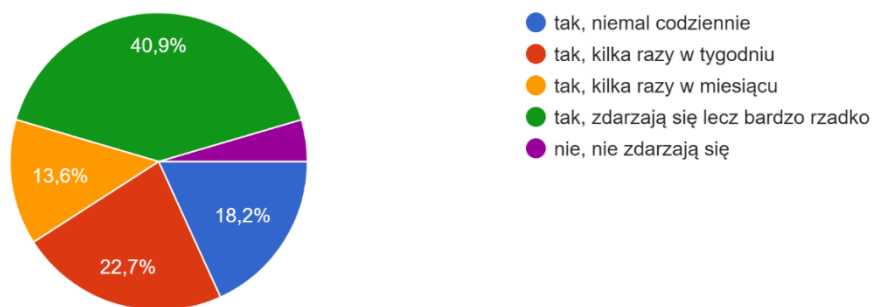

Źródło: opracowanie własne

Kolejne pytanie zamieszczone w kwestionariuszu dotyczyło częstotliwości występowania w rodzinie nieporozumień i konfliktów. Najwięcej respondentów (40,9%) potwierdziło, że w rodzinie zdarzają się sprzeczki, kłótnie czy awantury, lecz bardzo rzadko. Około 23% ankietowanych doświadcza w swojej rodzinie kłótni, sprzeczek czy awantur kilka razy w tygodniu, 18,2% niemal codziennie, a 13,6% kilka razy w miesiącu.

6. W rodzinach zdarzają się czasem nieporozumienia i konflikty. Czy w Pana(-i) rodzinie zdarzają się sprzeczki, kłótnie, awantury?

22 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne

Przemoc domowa w Polsce jest nadal problemem czterech ścian, wzrasta jednak świadomość społeczna i coraz więcej jej ofiar decyduje się zmienić swoje życie poprzez ujawnienie tego problemu. Z analizy przeprowadzonych badań wynika, że dokładnie połowa ankietowanych doświadczyła w swoim życiu przemocy ze strony najbliższych osób, a druga połowa nie doznała tego

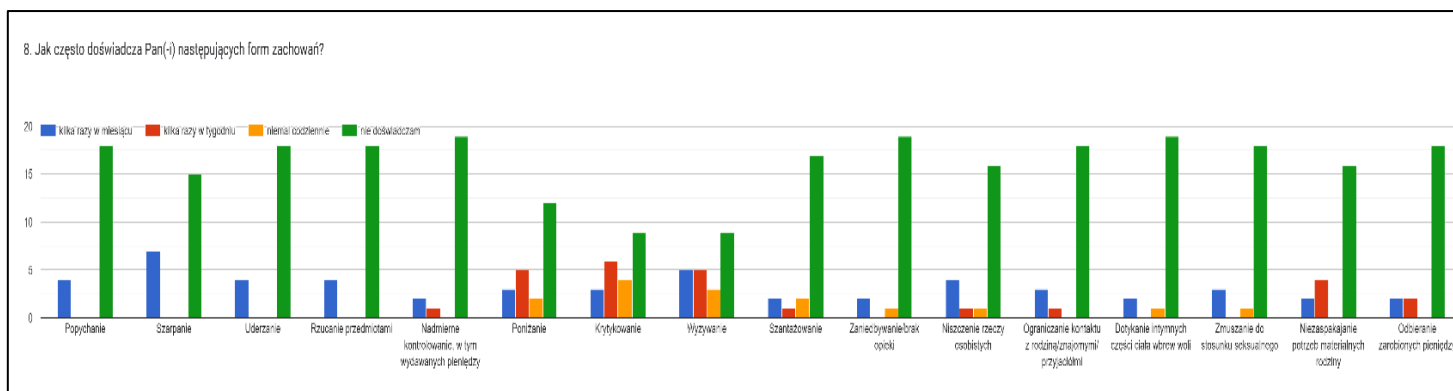
zjawiska.

Źródło: opracowanie własne

Zwykle przemoc domowa kojarzy się przede wszystkim z fizycznymi atakami na drugą osobę. Nie jest to jedyna jej postać. Poza przemocą fizyczną wyróżnia się również psychiczną, seksualną, ekonomiczną. W przypadku dzieci mówimy także o zaniedbaniu.

Analiza poniższego wykresu ukazuje, że niewielki odsetek respondentów spotykał się niemal codziennie z takimi zachowaniami jak: krytykowanie, wyzywanie, poniżanie, szantażowanie, a także zaniedbywanie/brak opieki, niszczenie rzeczy osobistych, dotykanie intymnych części ciała wbrew woli oraz zmuszanie do stosunku seksualnego. Co piąty badany kilka razy w tygodniu doświadczył przemocy w formie krytykowania, poniżania i wyzywania. Niewiele osób doświadczyło szarpania i wyzywania kilka razy w miesiącu. Jednakże optymistyczne jest to, że większość ankietowanych nigdy nie doświadczyła żadnej z wymienionych form przemocy.

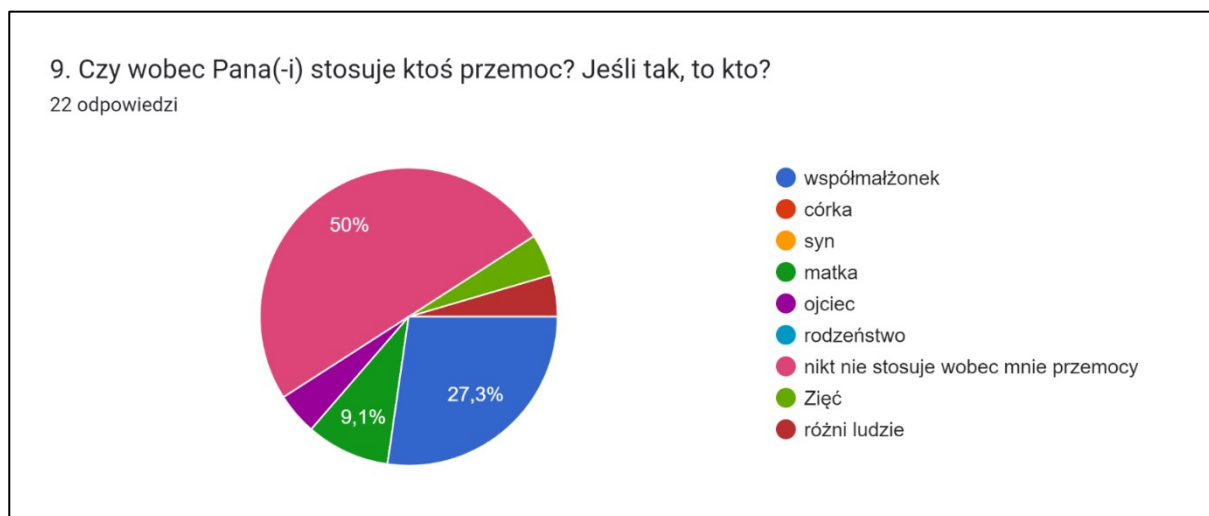

Źródło: opracowanie własne

Ostatnie lata badań prowadzonych wśród osób stosujących przemoc wobec najbliższych jednoznacznie wskazują, że nie ma jednolitego typu sprawcy przemocy w rodzinie. Co prawda istnieją pewne cechy wspólne, które posiadają oni w stopniu większym niż osoby nie krzywdzące członków swojej rodziny, ale u każdego stopień natężenia tych cech jest indywidualny.

Kolejne pytanie zamieszczone w ankiecie brzmiało: „Czy wobec Pana(i) stosuje ktoś przemoc? Jeśli tak, to kto?” Dokładnie połowa ankietowanych wskazała na odpowiedź, że nikt nie

stosuje wobec nich przemoc. Jednakże (27,3%) badanych uznała, że sprawcą przemocy był mąż, a (9,1%), że była to matka.

Źródło: opracowanie własne

Poczucie bezpieczeństwa jest bardzo ważnym stanem potrzebnym do prawidłowego funkcjonowania człowieka. Bezpieczeństwo jest rozumiane jako stan niezagrożenia i spokoju. Cechuje go poczucie pewności i braku zagrożenia. Natomiast brak poczucia bezpieczeństwa rodzi w ludziach lęk, pozbawia szczęścia i szkodzi relacjom z innymi.

Z analizy badań przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Wielkie Oczy wynika, że ponad połowa respondentów (54,5%) czuje się bezpiecznie w swoim miejscu zamieszkania. Natomiast (22,7%) ankietowanych czuje zagrożenie. Ten sam odsetek badanych (22,7%) nie umiał określić swojego stanu wybierając odpowiedź „trudno powiedzieć”.

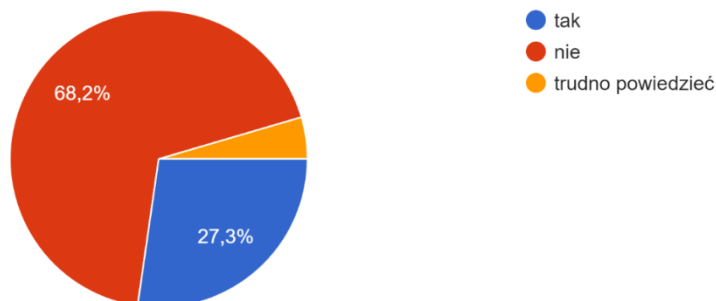

Źródło: opracowanie własne

Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji, w której zastosował(a) Pan(i) zachowania przemocowe wobec drugiej osoby? Tak brzmiało kolejne pytanie umieszczone w ankiecie. Większość respondentów (68,2%) odpowiedziała na to pytanie przecząco. Natomiast 27,3% ankietowanych przyznało, iż doszło do sytuacji stosowania zachowań przemocowych wobec drugiej osoby.

11. Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji, w której zastosował(-a) Pan(-i) zachowania przemocowe wobec drugiej osoby?

22 odpowiedzi

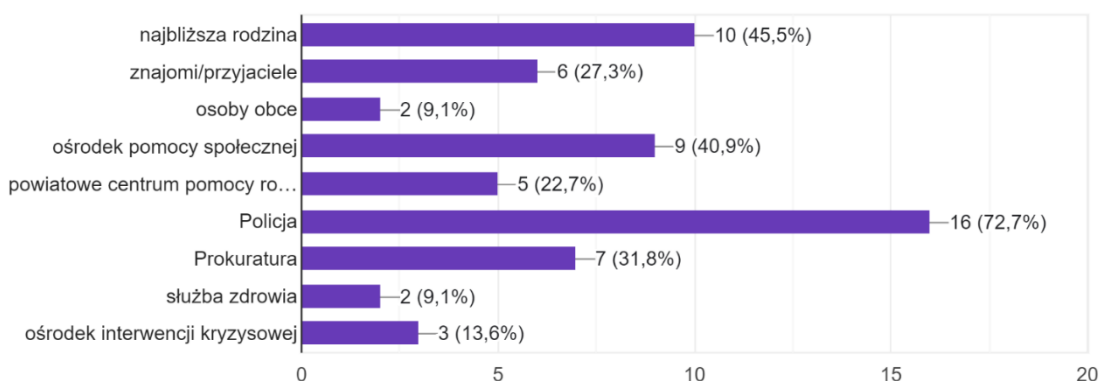

Źródło: opracowanie własne

Istotnym aspektem poruszonym podczas badania było określenie przez respondentów z pomocy jakich osób bądź organów skorzystaliby w sytuacji doznawania bądź stosowania przemocy. Z analizy wyników badań wynika, że najwięcej osób skorzystałoby z pomocy Policji (72,7%). Prawie połowa ankietowanych (45,5%) skorzystałaby z pomocy najbliższej rodziny, nieco mniej (40,9%) wskazała na ośrodek pomocy społecznej. Spora część respondentów (31,8%) w sytuacji doznawania przemocy skorzystałaby z pomocy prokuratury. Najrzadziej wskazywanymi organami były: powiatowe centrum pomocy rodzinie (22,7%), ośrodek interwencji kryzysowej (13,6%), osoby obce i służba zdrowia (9,1%).

12. Z pomocy jakich osób/organów skorzystałby(-aby) Pan(-i) w sytuacji doznawania/stosowania przemocy? (Można zaznaczyć dowolną ilość odpowiedzi)

22 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne

Bardzo ważne jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc.

Kolejne pytanie dotyczyło wiedzy respondentów na temat ofert pomocy realizowanych przez Gminę Wielkie Oczy dla osób doznających przemocy domowej. Prawie połowa ankietowanych (45,5%) nie wiedziała czy realizowana w tut. Gminie pomoc dla ofiar przemocy jest wystarczająca. Nieco mniej, bo 36,4 % badanych potwierdziła, że pomoc jest wystarczająca. Natomiast 18,2% respondentów uznała, że pomoc ta jest niezadowalająca.

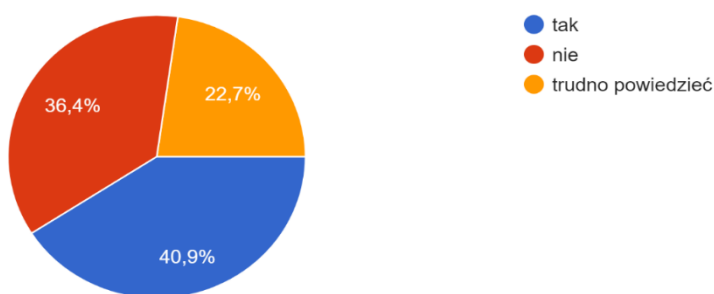
Źródło: opracowanie własne

Stosując kary cielesne, rodzice często nie zdają sobie sprawy z tego, że stosują przemoc fizyczną. Przyzwolenie na przemoc jest zgubną konsekwencją „niewinnego” klapsa. Dziecko traktuje bicie jako normalny odruch wyładowania emocji i przenosi takie zachowanie na inne osoby – traktując to jako naturalny sposób rozwiązywania problemów. W taki sposób tworzy się spirala przemocy, która może doprowadzić do fatalnych skutków.

„Czy Pana(i) zdaniem klaps wobec dziecka jest zachowaniem przemocowym?” Tak brzmiało przedostatnie pytanie zamieszczone w ankiecie. Z analizy wyników badań wynika, że 40,9% ankietowanych uważa, że klaps jest zachowaniem przemocowym. Jednakże niepokojące jest to, że spory odsetek badanych (36,4%) nie uznaje klapsa jako formy przemocy wobec dziecka. Nieco mniej, bo 22,7 % respondentów nie określiła jednoznacznie swojego zdania na temat stosowania klapsów wobec dzieci, wybierając odpowiedź „trudno powiedzieć”.

14. Czy Pana(-i) zdaniem klaps wobec dziecka jest zachowaniem przemocowym?

22 odpowiedzi

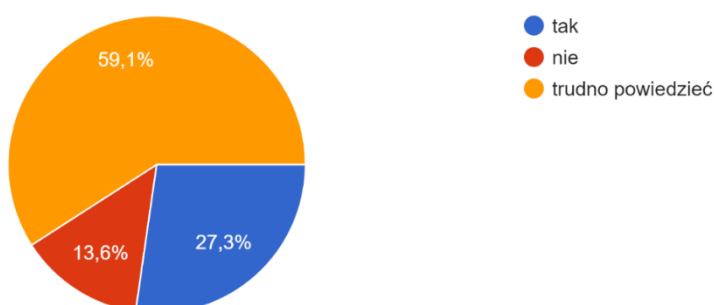

Źródło: opracowanie własne

Uczestników badania zapytano także o ryzyko nasilenia się przemocy domowej na terenie tut. Gminy. Największemu odsetkowi badanych (59,1%) trudno było odnieść się do tego zagadnienia. Według 27% ankietowanych istnieje ryzyko nasilenia się przemocy, natomiast 13,6% respondentów uznała, że takie ryzyko nie istnieje.

15. Czy Pana(-i) zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się przemocy domowej na terenie tut. Gminy?

22 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne

3. Skala problemu przemocy domowej na terenie Gminy Wielkie Oczy

Podstawę do poznania skali zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Wielkie Oczy stanowią informacje gromadzone przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach oraz funkcjonujący w jego ramach Gminny Zespół Interdyscyplinarny, który odgrywa ważną rolę w przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Zespół interdyscyplinarny jest to grupa ludzi, specjalistów z różnych dziedzin, zajmująca się rozwiązaniem konkretnego problemu przy wykorzystaniu zasobów będących w dyspozycji każdego z członków takiego zespołu. Głównym celem zespołu jest przede wszystkim diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, a także podejmowanie działań w

środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym oraz inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi między innymi przedstawiciele:

- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Policji
- Prokuratury
- Sądu Rejonowego; kuratorzy sądowi
- Służby Zdrowia
- Oświaty

Lp.	Sprawa	2021	2022	2023
1.	ilość przeprowadzonych interwencji domowych	73	100	58
2.	w tym liczba osób doprowadzonych do wytrzeźwienia (PDOZ)	12	15	6
3.	liczba NK, które wpłynęły do ZI	12	7	4
4.	ilość wszczętych dochodzeń z art. 207 § 1 kk (<i>znęcanie się</i>)	3	3	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komisariatu Policji w Oleszycach oraz rejestru wpływu kwestionariuszy „Niebieska Karta” do Zespołu Interdyscyplinarnego w Wielkich Oczach

Mając na uwadze powyższe dane można zauważyć, że najwięcej interwencji domowych w porównaniu z rokiem 2021 i 2023 było w roku 2022. Dane te nie są jednak tożsame z ilością założonych Niebieskich Kart oraz z ilością wszczynanych postępowań za przestępstwo znęcania się nad rodziną w związku z podejrzeniem zaistnienia przemocy, gdyż w dużej mierze interwencje domowe związane z konfliktami, nieporozumieniami, które nie zawsze są przemocą ze względu na równowagę sił i incydenty, które członkowie rodziny są w stanie sami rozwiązać.

Zauważa się natomiast, że duży wskaźnik w odniesieniu do interwencji domowych stanowi liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia, co wskazuje iż jedną z głównych przyczyn wpływających na interwencje domowe jest nadużywanie alkoholu, który w sposób bezpośredni przyczynia się do występowania agresji, konfliktów i awantur. Postępowanie karne uruchamiane jest poprzez złożenie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa na Policji lub w Prokuraturze.

Ściganie przestępstw, w tym przestępstwa z użyciem przemocy, mogą być wszczęte z urzędu oraz ścigane na wniosek uzależniony od woli osoby pokrzywdzonej. Należy także podkreślić, że zgodnie z art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych powzięły podejrzenie o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy wobec członków rodziny, powinny niezwłocznie zawiadomić o tym Policję lub Prokuraturę.

W Gminie Wielkie Oczy dzielnicowi wchodzi w skład grup diagnostyczno-pomocowych powołanych do pracy z poszczególnymi rodzinami. Ich udział w każdej grupie roboczej pozwala poszerzyć wiedzę na temat problemów rodziny, co pozytywnie wpływa na dalszą współpracę i podejmowanie działań pomocowych.

Na podstawie danych zespołu interdyscyplinarnego w Wielkich Oczach wynika, że w roku 2021 w porównaniu z rokiem 2022 oraz 2023 nastąpił spadek liczby wypełnionych Niebieskich Kart A, a także Niebieskich Kart C oraz D. Może to świadczyć o większej świadomości społeczeństwa na temat miejsc, gdzie można uzyskać wsparcie w przypadku doświadczania zjawiska przemocy oraz braku akceptacji na stosowanie przemocy. W/w osoby zgłaszają się po wsparcie i porady do Ośrodka Pomocy Społecznej lub też do miejscowych dzielnicowych w celu uzyskania porady, wsparcia i ewentualnej możliwości przeprowadzenia rozmowy z osobą, która przyczynia się do zaistnienia problemów rodzinnych.

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
Liczba NK A, z tego	12	7	4
Liczba NK A założonych dla dzieci	1		
Liczba NK C	9	5	4
Liczba NK D	9	5	3
Liczba sprawców przemocy, którzy osobiście wstawili się na wezwanie	6	5	3
Wniosek do Sądu o wgląd w sytuację rodziny	1	0	0
Liczba odebranych dzieci na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy	0	0	0
Zakończenie procedury NK A- Razem	8	8	5

Liczba osób umieszczonych w specjalistycznych Ośrodkach Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej	0	0	0
Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych	9	8	4
Liczba grup roboczych	9	8	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zespołu interdyscyplinarnego

Lp.	Sprawa	2021	2022	2023
1	liczba wniosków o leczenie odwykowe, które wpłynęły do GKRPA	18	14	9
2.	ilość przeprowadzonych rozmów profilaktyczno - ostrzegawczych	18	12	5
3.	ilość podpisanych oświadczeń o zaprzestaniu nadużywania alkoholu	18	11	3
4.	liczba wniosków do Sądu o zobowiązanie do leczenia	10	3	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wielkich Oczach

Według powyższych danych można stwierdzić, że liczba wniosków, które wpływają do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wielkich Oczach ma tendencję spadkową, ponadto należy zauważyć, że w roku 2021 duża liczba wniosków kierowana była do Sądu o zobowiązanie do leczenia. Należy zaznaczyć, że najwięcej wniosków o leczenie odwykowe wpływa do Gminnej Komisji od członków rodziny, a także składanych przez Policję.

Działania GKRPA koncentrują się również na profilaktyce uzależnień, czyli zapobieganiu uzależnianiu się kolejnych osób oraz przeciwdziałaniu negatywnym skutkom uzależnienia u osób, które w/w problem posiadają. Ponieważ uzależnienie od alkoholu stanowi jeden z czynników ryzyka w sytuacji przemocy, komisje koncentrują się w swoich działaniach także na jej przeciwdziałaniu.

W skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wchodzi Przewodniczący ZI, natomiast w skład ZI wchodzi przedstawiciel GKRPA. Zatem łatwiej jest podejmować działania mające na celu kierowanie osób nadużywających alkoholu na leczenie odwykowe.

Z analizy sytuacji rodzin, w których została wdrożona procedura „Niebieskie Karty” wynika, iż nadużywanie alkoholu jest jedną z najczęściej występujących przyczyn stosowania przemocy w rodzinach.

Na podstawie wykonanej diagnozy można stwierdzić, iż w Gminie Wielkie Oczy

konieczna jest realizacja następujących działań, tj.:

1. Działania profilaktyczne na terenie Gminy Wielkie Oczy powinny mieć charakter długofalowy i różnorodny. Nie powinny się one ograniczać jedynie do środowiska szkoły - uczniów i nauczycieli, ponieważ przyniosą wtedy znacznie mniejsze efekty.
2. Istotne jest kontynuowanie prowadzonych działań profilaktycznych i edukacyjnych na terenie Gminy Wielkie Oczy, które obejmują wszystkie grupy mieszkańców. Należy podkreślić, że skuteczne rozwiązywanie problemu przemocy domowej zależy nie tylko od podmiotów i instytucji, które działają w tym zakresie, lecz także od społeczności lokalnej. Planowane działania powinny polegać przede wszystkim na dostarczaniu informacji o możliwych formach poszukiwania pomocy oraz funkcjonujących w tym zakresie instytucji.
3. Należy prowadzić działania edukacyjne, których celem jest upowszechnianie wiedzy o problemie przemocy domowej, w tym jej form oraz sposobów radzenia sobie z problemem.
4. Rekomenduje się zwracanie szczególnej uwagi na wsparcie kadry pracującej w instytucjach pomocowych, szczególnie w zakresie rozwijania ich kompetencji i umiejętności w zakresie nowoczesnych form pomocy pracy z rodzinami borykającymi się z problemem przemocy domowej. Profesjonalna pomoc pomoże zmniejszyć skutki związane z występowaniem przemocy domowej na poziomie rodziny, jak i społeczności lokalnej.
5. Rekomenduje się kampanie społeczne zachęcające do reagowania na przemoc.
6. Rekomenduje się przeprowadzanie warsztatów lub akcji informacyjnych skierowanych do rodziców, które mogłyby uświadomić różnice między przemocą domową, a konfliktem rodzinnym oraz nauczyć rozpoznawać sygnały świadczące o występowaniu przemocy domowej.
7. Rekomenduje się przeprowadzenie szkoleń dla rodziców, które obejmowałyby następujące zagadnienia: organizacja czasu, podział obowiązków, rozwój emocjonalny dziecka oraz sposoby skutecznej komunikacji. Efektem tych działań będzie wzmocnienie więzi rodzinnych.
8. Rekomenduje się warsztaty dla dzieci i młodzieży w ramach przeciwdziałania przemocy domowej, agresji oraz rozwiązywaniu konfliktów między uczniami, działania edukacyjne zwiększające świadomość problematyki zagrożeń cyfrowych.
9. Wskazane jest przeprowadzenie szkolenia dla nauczycieli w ramach pomocy krzywdzonym uczniom oraz procedury "Niebieskiej Karty" w szkole.

4. Lokalna lista zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu

Zasoby instytucjonalne:

W Gminie Wielkie Oczy bezpośrednio przeciwdziałaniem przemocy domowej zajmuje się sieć instytucji:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach
- Komisariat Policji w Oleszycach
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wielkich Oczach
- Placówki oświatowe: Publiczna Szkoła Podstawowa w Łukawcu, Zespół Szkolno – Przedszkolny w Wielkich Oczach
- Ośrodki Zdrowia: w Łukawcu i Wielkich Oczach
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie
- Prokuratura Rejonowa w Lubaczowie
- Sąd Rejonowy w Lubaczowie – kuratorzy zawodowi i społeczni.

Zasoby kadrowe:

W zakresie realizacji Gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej do pracy w Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej powołani są:

- Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach – przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego
- Pracownik socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach
- Pedagog Publicznej Szkoły Podstawowej w Łukawcu oraz pedagog Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Wielkich Oczach
- Pielęgniarka środowiskowa z Gminnego Ośrodka Zdrowia w Wielkich Oczach
- Przewodniczący oraz członek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wielkich Oczach
- Komendant oraz dwóch Dzielnicowych z Komedy Powiatowej w Oleszycach
- Kurator społeczny przy Sądzie Rejonowym w Lubaczowie

5. Potrzeby w sferze przeciwdziałania przemocy domowej

- 1) Prowadzenie systemu informacji i edukacji w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.
- 2) Stałe doskonalenie zasobów kadrowych; wypracowanie i wprowadzenie procedur oraz monitorowanie przemocy domowej.
- 3) Wprowadzenie spójnego systemu współpracy i koordynacji pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin doznających przemocy domowej.
- 4) Stałe monitorowanie, ewaluowanie oraz inicjowanie wprowadzania koniecznych zmian w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, edukacja społeczna.

- 5) Miejsca schronienia w związku z przemocą domową.

Rozdział III. Część Programowa

1. Założenia Programowe

Gminny Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w Gminie Wielkie Oczy na lata 2024- 2030 jest dokumentem opracowanym na podstawie Rządowego Programu przeciwdziałania przemocy domowej na lata 2024-2030.

Głównymi założeniami przedmiotowego programu są: kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy sprawnie funkcjonującego systemu, ukierunkowanego na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy, edukację i pomoc w korygowaniu zachowań osób stosujących przemoc domową, edukację kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej oraz szeroko ujętą edukację społeczeństwa.

Podstawą działań systemowych są założenia, iż przemoc domowa jest przestępstwem, a najważniejsze jest bezpieczeństwo osoby doznającej przemocy i zatrzymanie przemocy. Bez realizacji wyżej wymienionych założeń pomoc jest zazwyczaj nieskuteczna.

Pojedyncza instytucja nie jest sama w stanie skutecznie rozwiązywać problemu przemocy domowej. Nieodzowna jest interdyscyplinarność pracy w tym zakresie poprzez ścisłą współpracę, łączenie działań, przepływ informacji, określenie wspólnego celu oraz przewidywanie efektów. Interdyscyplinarność jest podstawą skuteczności w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Ponadto wzrost świadomości społecznej powinien przyczynić się do zapobiegania przemocy domowej, umożliwić szybsze reagowanie, a także spowodować, że osoby stosujące przemoc będą odczuwać brak akceptacji dla swoich działań, co znacznie zwiększy skuteczność w jej zapobieganiu oraz łagodzeniu jej następstw.

2. Cele, kierunki i wskaźniki Programu

I CEL: Zwiększenie działań w zakresie ochrony osób doznających przemocy domowej i rozszerzenie dostępności pomocy.

Kierunki działań:

1. Aktywna działalność Zespołu Interdyscyplinarnego,
2. Utworzenie i funkcjonowanie grup diagnostyczno-pomocowych,
3. Realizowanie procedury „Niebieskie Karty”,
4. Prowadzenie poradnictwa socjalnego, psychologicznego, pedagogicznego, medycznego, prawnego dla osób doświadczających przemocy domowej, a także prowadzenie pracy

socjalnej,

5. Realizowanie programów terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej,
6. Opracowywanie i realizowanie indywidualnych oraz grupowych działań edukacyjnych, które są kierowane do osób doznających przemocy domowej,
7. Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez np. zapewnienie schronienia, udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej,
8. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy w szczególności: medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej,
9. Zapewnienie sprawnego systemu współpracy służb we wdrażaniu procedury z art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
10. Publikowanie na stronie internetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Wielkich Oczach informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej.

Wskaźniki:

1. liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego,
2. liczba utworzonych grup diagnostyczno-pomocowych,
3. liczba funkcjonujących grup diagnostyczno-pomocowych,
4. liczba interwencji związanych z przemocą domową,
5. liczba założonych Niebieskich Kart,
6. liczba przeprowadzonych specjalistycznych porad,
7. liczba osób korzystających z poradnictwa,
8. liczba dzieci, którym zapewniono ochronę w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w związku z bezpośrednim zagrożeniem życia lub zdrowia,
9. liczba opracowanych i upowszechnionych materiałów informacyjnych dot. przemocy domowej,
10. liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach indywidualnych,
11. liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach grupowych,
12. liczba opracowanych i zrealizowanych programów terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej,
13. liczba osób uczestniczących w programach terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej,
14. liczba osób, którym zapewniono schronienie,

15. liczba osób, którym udzielono pomocy finansowej i rzeczowej.

II CEL: Zwiększenie skuteczności programów dla osób stosujących, a także podejrzanych o przemoc domową.

Kierunki działań:

1. Motywowanie i kierowanie osób stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno- terapeutycznych,
2. Prowadzenie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu i stosującymi przemoc domową,
3. Informowanie o konsekwencjach stosowania przemocy domowej, o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii dla osób stosujących przemoc domową,
4. Kierowanie wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w sprawie zastosowania obowiązku podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu,
5. Wypracowanie standardów monitoringu po zamknięciu procedury Niebieskie Karty(art. 9h ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

Wskaźniki:

1. liczba zorganizowanych programów korekcyjno-edukacyjnych oraz programów psychologiczno-terapeutycznych,
2. liczba osób uczestniczących w wyżej wymienionych programach,
3. liczba osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutyczny,
4. liczba założonych i zakończonych Kart w ramach procedury „Niebieskie Karty”,
5. liczba osób, wobec których podjęto działania monitorujące po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”,
6. liczba złożonych zawiadomień w sprawie wykroczenia z art. 66c Kodeksu Wykroczeń,
7. liczba skierowanych wniosków do GKRPA.

III CEL: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Kierunki działań:

1. Prowadzenie badań nad zjawiskiem występowania przemocy na terenie Gminy Wielkie Oczy (m.in. diagnozy, ekspertyzy, ewaluacje, badania ankietowe),
2. Realizowanie porad oraz interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
3. Edukowanie dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie z przejawami agresji i przemocy, w tym tworzenie programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy i cyberprzemocy,
4. Podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej (w tym także rodziców) na temat przemocy domowej m.in. poprzez organizowanie prelekcji, spotkań rodzinnych itp.,
5. Promowanie wzorów dobrego rodzicielstwa wolnego od krzywdzenia i zaniedbywania np. poprzez prowadzenie warsztatów umiejętności wychowawczych i konsultacji dla rodziców,
6. Podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej na temat przemocy domowej poprzez upowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych (np. plakatów, broszur, ulotek), w tym na temat przemocy ekonomicznej i cyberprzemocy oraz innych zagrożeń ze strony nowoczesnych technologii komunikowania,
7. Rozpowszechnianie informacji o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy domowej,
8. Prowadzenie działań profilaktycznych dotyczących zapobiegania przemocy domowej (w szczególności wobec dzieci, kobiet, osób starszych lub niepełnosprawnych).
9. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem poprzez: organizację lokalnych akcji i kampanii lub przyłączenie się do ogólnokrajowych kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej.

Wskaźniki:

1. liczba opracowanych raportów dotyczących zjawiska przemocy domowej,
2. liczba lokalnych i ogólnokrajowych kampanii społecznych, w których uczestniczyła Gmina Wielkie Oczy,
3. liczba przeprowadzonych warsztatów, programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz liczba uczestników ww. działań,
4. liczba placówek oświatowych realizujących programy profilaktyczne,

5. liczba udzielonych porad,
6. liczba zorganizowanych prelekcji dla społeczności lokalnej oraz liczba uczestników,
7. liczba przeprowadzonych spotkań, pogadek profilaktycznych dla rodziców oraz liczba uczestników,
8. liczba zrealizowanych godzin edukacyjnych w ramach programów profilaktycznych,
9. liczba zorganizowanych akcji lokalnych/kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej, w których Gmina uczestniczyła,
10. liczba uczestników akcji lokalnych/kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej.

IV CEL: Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Kierunki działań:

1. Opracowywanie diagnoz potrzeb szkoleniowych kadr, w tym członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
2. Systematyczne prowadzenie szkoleń dla wszystkich przedstawicieli podmiotów, podejmujących działania na rzecz rodzin doznających przemocy domowej (w tym szczególności zadbanie o sferę psychiczną pracowników poprzez szkolenia z zakresu radzenia sobie ze stresem, motywacji, a także przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu),
3. Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doznającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową, w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia,
4. Zapewnienie dostępu pracownikom zaangażowanym w przeciwdziałanie przemocy domowej dostępu do specjalistycznej literatury, materiałów edukacyjnych.

Wskaźniki:

- 1) liczba przeprowadzonych szkoleń,
- 2) liczba uczestników szkoleń,
- 3) liczba superwizji i innych form wsparcia,
- 4) liczba osób korzystających z wyżej wymienionych form wsparcia zawodowego,
- 5) liczba zakupionych i udostępnionych materiałów edukacyjnych dla

pracowników pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

3. Monitorowanie, ewaluacja i środki finansowe na realizację Programu

Monitorowanie Programu będzie prowadzone przez Zespół Interdyscyplinarny przy współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach, w oparciu o roczną sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację.

Sprawozdawczość będzie dotyczyć celów i zadań wynikających z realizacji Programu. Roczne sprawozdanie będzie przedstawiane Wójtowi Gminy Wielkie Oczy do dnia 31 marca roku następnego.

Bieżący monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz wdrażanie działań korygujących.

Ostateczne efekty realizacji Programu zostaną podsumowane po zakończeniu przewidzianego okresu jego realizacji.

Ewaluacja programu powinna dostarczyć odpowiedzi na temat trafności, skuteczności, użyteczności i efektywności Programu.

Przeciwdziałanie przemocy domowej jest zbiorem działań, podlegających dużej dynamice, a co za tym idzie, nie jest możliwe precyzyjne określenie środków niezbędnych na realizację priorytetów, które za kilka lat mogą znacznie różnić się od dzisiejszych.

Obowiązek finansowania realizacji programu spoczywa na samorządzie gminnym. Wynika to z zapisu art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U z 2024 r. poz. 424 z późn. zm.), który nałożył na gminę w ramach zadań własnych obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zakłada się również możliwość pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych.

Ponadto uwzględnia się finansowanie działań ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, kiedy działania w związku z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz ochroną ofiar przemocy w rodzinie, związane będzie z wystąpieniem jednocześnie problemów alkoholowych.

4. Podsumowanie Programu

Przemoc w rodzinie jest głównym problemem przestrzegania praw człowieka. Jest zjawiskiem, którego zasięg jest znacznie większy, niż odnotowują to przeprowadzane badania i statystyki. Najczęstszymi powodami kłótni w polskich rodzinach jest zła sytuacja finansowa,

bezrobocie, nadużywanie alkoholu, nie wypełnianie obowiązków domowych, trudności wychowawcze, złe stosunki małżeńskie, oraz nie rzadko choroby psychiczne. Często zdarza się, że z pozoru błaha awantura przeradza się w prawdziwy dramat.

Coraz trudniej jest się nam wzajemnie komunikować. Nadal wiele osób doznających przemocy zaprzecza istnieniu problemu w ich środowisku. Wynika to z wielu aspektów: wstyd, bezradność, nieufność, obawy o własne zdrowie i życie oraz brak gotowości do zmiany dotychczasowego trybu życia. Ponadto część błędnych przekonań będących w świadomości społeczeństwa powoduje, iż osoby doznające przemocy nie potrafią temu zjawisku zapobiec. Rodzina jest podstawowym i najlepszym miejscem na świecie dziecka, w którym ono wzrasta i rozwija się. W przyszłości to dziecko stanie się dorosłym człowiekiem, założy własną rodzinę i najczęściej będzie powielało wyuczone role.

Gdy dorośli będą starali się stosować zasadę oparcia w sobie, powstanie silna wewnętrzna rodzina, która potrafi sama sobie radzić ze swoimi problemami i przezwyciężyć wszelkie trudności. Dlatego należy wspierać przedsięwzięcia mające na celu podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

Problem przemocy może pojawić się w życiu każdego człowieka, bez względu na wiek, płeć, poziom wykształcenia czy status materialny. Żaden człowiek nie może być jednak na nią skazany.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie opracowany na lata 2024- 2030 zakłada ciągłość w realizacji wytyczonych kierunków działań i celów a także otwartość na propozycje nowych rozwiązań. Program będzie realizowany, jak dotychczas we współpracy z lokalnymi instytucjami, placówkami i innymi podmiotami zajmującymi się problematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Uzasadnienie

Na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Aktualnie na terenie Gminy Wielkie Oczy obowiązuje Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021-2025, zwany dalej „Programem”, przyjęty uchwałą nr XVII/10/2021 Rady Gminy Wielkie Oczy z dnia 11 lutego 2021 r.

W związku z nowelizacją ww. ustawy wprowadzoną ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535), konieczne jest przyjęcie przez Radę Gminy Wielkie Oczy ww. Programu.

Program stanowi narzędzie do efektywnego przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym, a także stworzenia jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc domową.

Program zawiera charakterystykę przemocy domowej jako zjawiska społecznego, wykaz celów, zadań i kierunków Programu, jego adresatów oraz określa podstawy prawne podejmowanych działań. Podstawę Programu stanowi diagnoza problemu przemocy i jego rozmiarów na terenie Gminy Wielkie Oczy.

Biorąc pod uwagę powyższe, podjęcie uchwały jest uzasadnione.